

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATieteiden, Liiketalouden ja Hallinnon ala

YHTYEEN LIIKETOIMINTA MUSIIKKIALALLA

TEKIJÄ: Mikko Saravuoma

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala			
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma			
Työn tekijä(t) Mikko Saravuoma			
Työn nimi Yhtyeen liiketoiminta musiikkialalla			
Päiväys	18.4.2018	Sivumäärä/Liitteet	48/1
Ohjaaja(t) Jukka Honkanen			

Tiivistelmä

Opinnäytetyön aihepiiri liittyi musiikkialaan, sopimuksiin sekä yhtiömuotoihin. Tavoitteena oli selvittää yhtyeen toimintaa musiikkialalla yhtiönä sekä avata musiikkialalla sovittavia sopimuksia. Erityisesti halusin tutkia, että millä tavoin yhtiötoiminta onnistuu musiikkialalla ja mitä haasteita se tuo. Myöskin levytyssopimuksissa solmittavat oikeudet ja velvollisuudet olivat tärkeä aihe tässä työssä.

Opinnäytetyön teorialuvut tukivat työn viimeistä lukua, jossa kävin läpi yleisiä asioita yhtyeen toimintaa musiikkialalla yhtiömuodossa. Näissä teorialuvuissa käydään läpi eri yhtiömuotoja, joita Suomen laki tuntee. Luvun pääpainopiste on kuitenkin osakeyhtiössä ja siihen liittyvässä lainsäädännössä. Kolmas luku käsittelee yleisesti sopimusoikeutta, sopimusten syntymistä sekä niiden sitovuutta. Luvussa tuotiin esille myös musiikkialan sopimuksia, kuten keikkasopimukset.

Neljännän ja viidennen luvun pääaiheena olivat tekijänoikeudet, jotka olivat toinen tutkimuskohteeni. Neljännessä luvussa käydään läpi tekijänoikeuslakia, kuinka tekijänoikeudet syntyvät, kenelle ne kuuluvat sekä niiden rajoituksia musiikkialaan nojautuen sekä viidennessä luvussa musiikkialansopimuksista. Tutkimukseni keskittyi pääasiallisesti taiteilijasopimukseen, eli niihin sopimuksiin, joissa levy-yhtiö kustantaa kaikki levyn/singlen tekemiseen liittyvät kustannukset. Tässä luvussa kävin pääpiirteittäin levytyssopimusten sopimusosa-alueet. Levytyssopimukset ovat salassapidettäviä tietoja, joten niitä ei voi käyttää esimerkkinä. Tämän aihepiirin tuloksina ovat levytyssopimusten luovutettavat taiteilijanoikeudet sekä niiden kesto. Nämä kaksi asiaa voivat olla sopimuksissa kirjattu epämääräisellä tavalla, joten näissä tulee olla tarkkana.

Kuudennessa luvussa tutkin toista tärkeintä tutkimuskohdetta, eli kuinka käytännössä bändi toimii yhtiönä musiikkialalla. Tässä luvussa kävin läpi esimerkiksi sitä, millä tavalla bändiyhtiö saisi tehtyä verovähennyksiä, esiintyvän taiteilijan kun ei tarvitse maksaa esiintymisistään arvonlisäveroa. Luvun muita tärkeitä asioita olivat myös ne, että kuinka yhtiö voi saada tuloja osakkaan tekemistä kappaleista sekä millä tavalla omistajat voivat saada tuloja yhtiöltään.

Seitsemännessä, viimeisessä luvussa, kävin läpi lyhyesti laskutuspalveluiden käyttämistä musiikkialalla. Laskutuspalveluiden käyttämisessä on omat hyvät puolensa, kuten laskutuksen helppous. Toisaalta se ei anna oikeutta tehdä esimerkiksi tulonhankkimisvähennyksiä verotuksessa.

Yhtyeen liiketoiminta musiikkialalla yhtiönä on haastavaa, mikäli sen tarkoituksena on elättää itsensä. Harva yhtye saa elantonsa pelkästään musiikilla, joten moni yhtye harjoittaa muutakin liiketoimintaa musiikin ohella. Yhtiön perustaminen ja pyörittäminen vaatii tietoa, taitoa sekä rahaa, joten toiminnalle on oltava liiketaloudellinen peruste.

Avainsanat

Yhtiömuodot, verotus, sopimusoikeus, musiikkiala, tekijänoikeudet

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration			
Author(s) Mikko Saravuoma			
Title of Thesis Band's business in the music industry			
Date	18.4.2018	Pages/Appendices	48/1
Supervisor(s) Jukka Honkanen			
Abstract The theme of this thesis project is related to the music business, contracts and company forms. The target was to find out how a band can operate in the music business as a company, and also explicate the contracts which are made in the music business. Special emphasis was placed on exploring how a band can operate in the music business and what challenges it brings upon. Also, the rights and responsibilities which are agreed on in a recording contract are an important topic in this research. The theory chapters in this final report support the last chapter which discusses the general aspects about a band operating as a business. In these theory chapters I examine the different types of companies which are recognized by Finnish company law. The theory chapters' main focus, however, is on the limited company and its legislation. The third chapter presents the contract law, how contracts are made and the contract validity. The third chapter also includes some of the deals made in the music business, for example the contracts for a gig between the band and the venue. The fourth and the fifth chapters' main topic is copyright law which was my secondary area of study. In the fourth chapter the study explores copyright law, how copyrights are born, who they belong to and their restrictions from the musicians' point of view. Recording deals in the fifth chapter are one of the two most important topics in this study. My research focuses mainly on general recording deals made in Finland's major recording labels called "taiteilijasopimus". These contracts are of the kind where the label pays all the costs involved in making an album or a single. I go through generally these contracts, what things are agreed upon in the contract and what the contract obligate. Recording deals are confidential information so I cannot use them as an example. The outcomes of this theme highlight transferable rights of the artist and also their duration. These two details can be written in a vague way so one should be accurate with these contracts. In the sixth chapter the study concentrates on how a band functions in the music business. For example, the questions of how a band operating as a company can get tax deductions when the value-added taxes (VAT) is zero percent for performing artists. Other important areas of study include how a company can get copyright incomes from its owner and how shareholders can get incomes from the company. In the seventh chapter i briefly discuss how billing services work in the music business. There are several positive features about using billing services, such as the easiness of billing. In the other hand, using billing services does not give rights to do tax deductions in taxation. For a band to operate as a business in the music industry is challenging when the purpose is to make a living out of it. A few bands make their living from the music so many bands conduct other business alongside the music. Founding and running a company requires knowledge, skills and money so one should not form a company with light justification.			
Keywords Corporate form, taxation, contract law, music business, copyright law			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	YRITYSMUODOT	8
2.1	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	8
2.2	Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus	8
2.3	Henkilöyhtiöt	9
2.4	Henkilöyhtiöiden verotus	11
2.5	Osakeyhtiö	12
2.5.1	Osakeyhtiön perustaminen	12
2.5.2	Osakeyhtiön hallinto ja päätöksenteko	13
2.5.3	Osakeyhtiön varojenjakso	14
3	SOPIMUKSET	16
3.1	Yleistä sopimuksista	16
3.2	Sopimuksen syntyminen	16
3.3	Sopimuksen sitovuus	17
3.4	Artistien keskinäiset sopimukset	18
3.5	Keikkasopimukset	18
3.6	Työlainsäädäntö muusikoilla/esiintyjillä	19
4	TEKIJÄNOIKEUDET	21
4.1	Tekijänoikeuden taloudelliset ja moraaliset oikeudet	21
4.2	Tekijänoikeuksien lähioikeudet	22
4.2.1	Esittävän taiteilijan suoja	23
4.2.2	Äänitallenteen tuottajan suoja	24
4.3	Tekijänoikeuden rajoitukset	24
5	ÄÄNITETUOTANNON SOPIMUKSET	26
5.1	Perinteinen levytyssopimus	27
5.1.1	Perinteisen levytyssopimuksen tekijänoikeudet	28
5.2	Master-sopimus	29
5.3	Jakelusopimus	30
5.4	Rojaltit	30
5.4.1	Rojaltista tehtävät vähennykset	31
5.4.2	Rojaltin verotus	32

6	YHTYEEN TOIMINTA YHTIÖMUODOSSA MUSIIKKIALALLA	33
6.1	Osakeyhtiön perustaminen	34
6.2	Vakuutukset	35
6.3	Mitä hyötyä osakeyhtiöstä on muusikolle?	36
6.4	Yrittäjien verotus	38
6.5	Kuinka saada varoja osakeyhtiöltä?	39
7	LASKUTUSPALVELUIDEN KÄYTTÄMINEN	43
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	44
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	46
	LIITE 1. VAROJENJAKO ESIMERKKI	49

1 JOHDANTO

Musiikkiala on siitä erikoinen ala, että tänään jonkun artistin biisit voivat soida jokaisessa radiossa, mutta huomenna niitä ei muista kukaan. Ja tällaiselle alalle tulisi perustaa yhtiö, jolla pitäisi elättää itsensä. Suurin osa muusikoista toimii ns. harrastepohjalta, eli käydään soittamassa silloin tällöin paikallisessa baarissa tai tapahtumassa ilman suurempaa korvausta. Ammattimuusikkoudesta voidaan alkaa puhua siinä vaiheessa, kun henkilö alkaa elättämään itsensä musiikilla, tai suurin osa tuloista tulee musiikista. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on yhdistää liiketoiminta ja musiikki yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka avulla asiasta kiinnostuneet saavat tietoa yhtyeen liiketoiminnasta musiikkialalla, sekä erilaisista musiikkialan sopimuksista.

Opinnäytetyön aihe lähti bändikaverin kysymyksestä ”mitä hyötyisimme bändinä, jos perustaisimme osakeyhtiön?” Tämän kysymyksen pohjalta lähdin hahmottelemaan työtäni, sekä niitä asioita, mitä pyrkisin ottamaan huomioon tässä työssä. Työn tavoitteina on avata musiikkialasta kiinnostuneille henkilöille alalla solmittavia sopimuksia sekä avata osakeyhtiön toimintaa, kun se toimii musiikkialalla.

Työn kaksi keskeistä tutkimusongelmaa ovat musiikkialan sopimusten sovittavat asiat, sekä mitä hyötyä osakeyhtiönä toimiminen toisi yhtyeille. Esimerkiksi levytyssopimusten sisällöt ja niissä sovit-tavat asiat ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde. Työn edetessä muusikkokavereitteni kommentit, huomiot sekä kysymykset toivat lisää näkökulmia, joita tulisi ottaa huomioon, kuten vaikkapa rojal-tista tehtävät vähennykset.

Aiheesta voisi kirjoittaa vaikka kuinka laajan työn, mutta tavoitteenani on tuoda esille kaikki ne olen-naiset sekä yleiset asiat, mihin musiikkialalla törmää, kuten levytyssopimuksiin. Myöskin bändin toi-mimesta yhtiönä pyrin tuomaan esille ne tärkeimmät asiat, mitä tulee ottaa huomioon yhtiötä perus-taessa, ilman mitään ylimääristä

Ensimmäiseksi perehdyn eri yhtiömuotoihin sekä niiden verotukseen. Tämän tarkoitus on antaa taustatietoa, sekä näkökulmia, minkälaisissa muodossa liiketoimintaa voidaan harjoittaa. Seuraavana käyn läpi yleisiä asioita sopimusoikeudesta, kuten sopimusten syntymisestä sekä niiden sitovuudes-ta. Mielestäni tämä aihepiiri on ollut monille muusikkokavereilleni, myöskin minulle, ns. harmaata aluetta, jota halusin käydä yleisesti ja yksinkertaisesti läpi. Neljännen luvun aiheena on tekijänoikeu-det, jonka painopiste on musiikkialalla sovittavissa tekijänoikeuksissa, kuten esiintyvän taiteilijan oi-keuksissa.

Edellä mainitut asiat käydään läpi tämän työn kuudennessa luvussa, jossa tarkastelen näitä asioita yhtiönä toimimisen näkökulmasta. Musiikkialan sopimukset, kuten levytyssopimukset, käydään läpi teoreettisesti, sillä levy-yhtiöiden sopimukset ovat salassapidettäviä sopimuksia, joten niitä ei ole

saatavilla julkisesti. Levytyssopimuksia on erilaisia, mutta niissä sovitaan pääasiallisesti tekijänoikeuksista, jotka ovat iso osa-alue tässä opinnäytetyössä.

Yhtyeitä on käytetty esimerkkeinä erilaisissa opinnäytetöissä, mutta ne liittyvät pääasiallisesti yhtyeen musiikin julkaisemiseen tai yhtyeen/artistin brändäämiseen. On olemassa muutama opinnäytetyö, jotka sivuavat tätä työtäni, mutta ne liittyvät yrittämiseen muusikkona, sekä yhtiömuodon valitsemiseen. Mielestäni tämä työ antaa vastauksia bändeille siitä, miten hyödynnämme osakeyhtiönä, mutta myös vastauksia erilaisiin kysymyksiin musiikkialan sopimuksista.

2 YRITYSMUODOT

2.1 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Pysyvästi Euroopan talousalueella asuva henkilö voi toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja täten rekisteröidä toiminimen ilmoittamalla siitä Kaupparekisteriin. Toiminimi on eri yhtiömuotojen helpoin ja yksinkertaisin muoto, joka ei vaadi perustamismuodollisuuksia eikä vähimmäispääomaa. (Holopainen 2016, 25,59, Tuomi-Sorjonen 2013,9) Elinkeinonharjoittajat jaetaan kahteen eri ryhmään: ammattitoimintaan sekä yksityisliikkeeseen. Yksityisliikkeellä tarkoitetaan luonnollisten henkilöiden harjoittamaa yritystoimintaa ilman erillistä juridista organisaatiota. Ammatinharjoittajalla tarkoitetaan luonnollisen henkilön tekemää työtä, esimerkiksi parturit ja hierojat ovat tavallisimpia ammatinharjoittajia. Ammatinharjoittajat eivät tarvitse suurta pääomapanosta vaan suurin panos on oma ammattitaito ja työnteko. Ammatinharjoittaja on itsenäinen työntekijä, eli hän harjoittaa ammatiaan omalla riskillään ja omissa nimissään, sekä sovitut sopimukset koskevat häntä itseään. (Villa, Ossa, Saarilehto 2007,20,21) Yksityisliike eroaa ammatinharjoittajasta liiketoiminnan laajuudessa, eli liiketoimintaa harjoitetaan liikeyrityksen muodossa. Yksityisliike ei eroa ammatinharjoittajasta oikeudellisessa näkökulmassa. (Villa ym. 2007, 21)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja on henkilökohtaisesti vastuussa yrityksen omaisuudesta sekä hän tekee omissa nimissään kaikki yritystä koskevat oikeustoimet, mutta hän voi myös valtuuttaa jonkun ulkopuolisen tekemään päätöksiä hänen puolestaan. Yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa rikosoikeudellisesti sekä yritykseen kohdistuvista vahingonkorvauksista. (Villa ym. 2007, 21)

Yksityinen elinkeinonharjoittajan on pidettävä kirjanpitoa hänen liiketoiminnastaan. Yritystoiminnassa ja yksityistaloudessa käytettävää omaisuutta ei erotella kirjanpidossa, vaan ne muodostavat yhden taloudellisen kokonaisuuden. Tämän johdosta yrittäjä vastaa henkilökohtaisesti yrityksen veloista, vastaavasti elinkeinotoiminnasta saadut tuotot kuuluvat hänelle sekä yrittäjä voi vapaasti siirtää yrityksen varoja yksityiskäyttöön. Yrityksen verotettavaa tuloa laskettaessa on eroteltava se omaisuus, mitä ei käytetä liiketoiminnassa, vaan huomioon otetaan vain ne erät, jota käytetään yrityksen toiminnassa. (Villa ym. 2007, 21-22)

Toiminimen ei tarvitse toimittaa tilintarkastusta lain mukaan: ”Yhteisössä ja säätiössä on valittava tilintarkastaja --”. Koska toiminimeä ei katsota yhteisöksi tai säätiöksi, on se vapautettu tilintarkastusvelvollisuudesta. (Tilintarkastuslaki, 2015, 2. luku 2§).

2.2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus

Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa yrityksen taloudesta omalla omaisuudellaan, eli kaikki yrityksen velat ovat hänen velkojansa, mutta myös kaikki yrityksen tulot ovat luonnollisen henkilön omia

tuloja. (Villa. Ym, 2007, 22). Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä, eli hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojen perusteella. (Tuomi-Sorjonen 2013, 186)

Yrityksen verotettava tulo saadaan laskettua yrityksen tuloslaskelmasta tulojen ja menojen jälkeen yrityksen tilikauden tuloksesta. Tämän jälkeen lasketaan yrityksen nettovarallisuus, eli yritystoimintaan kuuluvien velkojen ja varojen erotus. Varat ja velat saadaan edeltäneen verovuoden taseen eristä, eikä siihen lasketa yksityistalouteen kuuluvia varoja ja velkoja kuten autoa. Laskennan ulkopuolella kuuluu myös sellainen varallisuus, mikä ei ole käytössä elinkeinotoiminnassa. Nettovarallisuuden jälkeen siihen lisätään 30 % mahdollisista ennakonpidätyksen alaisista palkoista, mitä yrittäjä on maksanut tilikaudella; näin saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Pääomatulo-osuudesta lasketaan 20 %:n vuotuinen tuotto, joka on pääomatuloa. Verovelvollisen vaatimuksesta pääomatulo-osuuden tuotto-osuudeksi voidaan käyttää 10 %:n tuottoa tai vaatia koko yritystulon laskettavaksi ansiotulo-osuudeksi. (Tuloverolaki, 1992, 38§) Pääomatulo-osuuden prosenttimäärän määräytyttyä loppuosuus yrityksen verotettavasta tulosta verotetaan ansiotulona. Ansio- ja pääomatulo-osuudet laskettua yrittäjä maksaa pääomatuloveroina 30 % valtiolle, ja ansiotuloista lasketaan valtion-, kunnallis-, ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksut. (Tomperi, 2015, 30-31, 80-81)

2.3 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöt ovat vähintään kahden yhtiömiehen yhteistoimintaan perustuvia organisaatiota tai yrityksiä, joita kutsutaan avoimeksi yhtiöksi sekä kommandiittiyhtiöksi. Henkilöyhtiöihin kuuluu vastuunalaisia yhtiömiehiä sekä äänettämiä yhtiömiehiä, ja niiden toiminta perustuu sopimukseen yhtiömiesten välillä. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä määrittää henkilöyhtiöt elinkeinotoiminnaksi, joiden yhtiömiesten tarkoitus on harjoittaa elinkeinotoimintaa yhteisen taloudellisen tarkoituksen saavuttamiseksi. (Laki avoimesta yhtiöstä sekä kommandiittiyhtiöstä, 1988, 1§) Avoin yhtiö eroaa kommandiittiyhtiöstä siinä määrin, että avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet ovat vastuunalaisia, kun taas kommandiittiyhtiössä pitää olla vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies sekä yksi äänetön yhtiömies. Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yrityksen toiminnasta, velvoitteista sekä varallisuudesta henkilökohtaisesti, kun taas äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu hänen sijoittamaansa pääomapanokseen. (Villa ym 2007. 24-26, 29)

Avoin yhtiö sekä kommandiittiyhtiö perustetaan yhtiösopimuksella, jossa pitää mainita

- yhtiön toiminimi
- kotipaikkakunta
- yhtiön toimiala
- yhtiömiehet

Kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksessa ilmoitetaan myös

- äänetön yhtiömies sekä
- äänettömän yhtiömiehen panoksen määrä euroissa.

Yhtiömiehiä tulee olla vähintään kaksi, kommandiittiyhtiössä vastuunalainen ja äänetön, avoimessa yhtiössä kaksi vastuunalaista. Yhtiömiehet voivat olla luonnollisia henkilöitä tai yhteisöjä, jonka yhden vastuunalaisen yhtiömiehen kotipaikka pitää olla Euroopan talousalueella. Kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksessa on määritettävä äänettömän yhtiömiehen pääomapanoksen suuruus, ja sen on oltava rahaa tai apporttiomaisuutta. (Holopainen 2016, 26-27, Villa ym. 2013, 76) Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö syntyy rekisteröinnillä, ja se on ilmoitettava rekisteröitäväksi patentti- ja rekisterihallinnolle kolmen kuukauden kuluttua yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta tai yhtiön perustaminen mitätöity. (Holopainen 2016, 41. PRH, 2017)

Laissa ei vaadita avoimen yhtiön yhtiömiesten suorittamaa yhtiöpanosta, vaan yhtiösopimuksessa voidaan sopia yhtiömiesten yhtiöpanokset. Yhtiöpanokset voivat olla erilaisia tai eri suuruuksia, se voi olla pääomapanos, työpanos tai yhdistelmä näistä. Pääomapanos voidaan suorittaa rahan sijasta myös apporttiomaisuudella, joka merkitään taseeseen. (Villa ym. 2007, 42)

Jokaisella avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisella yhtiömiehellä on hallintovaltuus, eli oikeus tehdä sopimuksia sekä toimia yhtiön puolesta ilman toisen vastuunalaisen yhtiömiehen myötävaikutusta. Kommandiittiyhtiön äänettömällä yhtiömiehellä ei ole hallintovaltuutta, ellei yhtiösopimuksessa ole sovittu toisin. Vastuullisen yhtiömiehen hallintovaltuutta rajoittaa päätökset, joilla hän pyrkii yksin laajentamaan yhtiön toimialaa tai tekee sopimuksia jotka eivät kuulu yhtiön toimialaan. Jos yhden yhtiömiehen tekemät toimenpiteet menevät hänen hallintovaltuuden ulkopuolelle, tulee hänen saada suostumus toimenpiteeseen kaikilta vastuullisilta yhtiömiehiltä; kommandiittiyhtiössä myöskin äänettömältä yhtiömieheltä. Yhtiömiehillä on myös kiello-oikeus toisiin vastuunalaisiin yhtiömiehiin. Tällä pyritään rajoittamaan toisen yhtiömiehen tekemiä päätöksiä, joilla voisi olla taloudellisia epäoikeudenmukaisuuksia tai muita epätarkoituksenmukaisia vaikutuksia yhtiön toimintaan. (Villa ym. 2007, 31-33)

Avoimen yhtiön sekä kommandiittiyhtiön vastuunalaisilla yhtiömiehillä on oikeus edustaa yhtiötä esimerkiksi tuomioistuimissa, sekä kirjoittaa yhtiön toiminimi sitoumuksiin. Tätä oikeutta voidaan rajoittaa yhtiösopimuksessa poistamalla yhtiömieheltä toiminimenkirjoitusoikeus, tai antamalla toiminimenkirjoitusoikeus useammalle yhtiömiehelle yhdessä. (Siikarla, 2003, 109-110)

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä kieltää yhtiömiesten harjoittavan kilpailevaa toimintaa yhtiön kanssa, ellei muut yhtiömiehet suostu tähän. Tämä koskee vastuunalaisia, mutta myös kommandiittiyhtiön äänetöntä yhtiömiestä. Tämä perustuu siihen, että yhtiön toiminta perustuu yhtiömiesten keskinäiselle luottamukselle, ja edellytys tälle on, että kukaan yhtiömies ei toimi yhtiötä tai yhtiömiestä kohtaan loukkaavalla tavalla. Kilpailukiello koskee kaikkea toimintaa, minkä katsotaan kilpailevan yhtiön kanssa. (Siikarla, 2003, 93)

Avoimeen yhtiöön sekä kommandiittiyhtiöön voidaan valita toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu, kuten osakeyhtiössä, yhtiön päivittäisen toiminnan johtaminen ja hoitaminen. Yhtiömie-

het valitsevat toimitusjohtajan, yleensä se on joku yhtiömiehistä, mutta myös ulkopuolinen henkilö voidaan valita toimitusjohtajaksi. (Siikarla, 2003, 55-56)

Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet valitsevat yhtiölle tilintarkastajan yksimielisesti. Tilintarkastaja voi olla luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. (Siikarla, 2003, 195). Tilintarkastaja tulee valita, mikäli vähintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy sekä kuluvalle, että sitä edeltävällä tilikaudella:

:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa;
- liikevaihto ylittää 200 000 euroa; tai
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

Tilintarkastaja voidaan myös jättää valitsematta, mikäli yhtiöllä ei ole tilikausia. (Tilintarkastuslaki, 2015, 2. luku 2§)

Henkilöyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet voivat vapaasti nostaa ja jakaa keskenään yhtiön varoja. Laissa ei ole määritelty pääoman pysyvyyttä, kuten osakeyhtiössä, vaan yhtiömiehet vastaavat yhtiön varoista ja veloista henkilökohtaisesti. Tärkeimpiä piirteitä henkilöyhtiöissä on velkavastuu, johon kuuluu henkilökohtaisuus, rajattomuus, ensisijaisuus sekä solidiaarisuus. Henkilökohtaisuudella tarkoitetaan sitä, että vastuunalainen yhtiömiehes vastaa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen veloista. Rajattomuudella tarkoitetaan sitä, ettei vastuunalaisen yhtiömiehen velkoja voida rajata koskemaan tiettyjä velkoja. Ensisijaisuudella tarkoitetaan velkojan oikeutta vaatia saataviaan joltakin vastuunalaiselta yhtiömieheltä. Solidiaarisuudella tarkoitetaan, että jokainen vastuunalainen yhtiömiehes vastaa yhtiön veloista itsensä ja muiden yhtiömiesten puolesta. (Villa ym. 2007, 42)

Vastuunalaisella yhtiömiehellä on oikeus irtisanoa toistaiseksi voimassaoleva yhtiösopimus ilmoittamalla tästä toiselle yhtiömiehelle. Irtisanomisaika on maksimissaan kuusi kuukautta. Toisen yhtiömiehen itsensä irtisanominen yhtiösopimuksesta ei tarkoita sitä, että yhtiö purkautuisi, vaan irtisanoa henkilö voi myydä oman osuutensa kolmannelle osapuolelle. (Villa, 2013, 153)

2.4 Henkilöyhtiöiden verotus

Avointa yhtiötä ja kommandiittiyhtiötä ei veroteta erillisenä verovelvollisena, vaan verotus tapahtuu vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtaisena verotettavana tulona. Yhtiömiesten osuus yrityksen tuloksesta sekä varallisuudesta perustuu yhtiömiesten tekemään yhtiösopimukseen, ja se voi vaihdella. (Tomperi 2015, 36) Kommandiittiyhtiön äänettömälle yhtiömiehelle suoritetaan lain mukaan korkoa yhtiön voitosta suhteessa hänen pääomapanokseen yhtiölle. Suorituksen jälkeen loppuosa jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. (1988, 7. luku 4§)

Vastuunalaisten yhtiömiesten verotus tapahtuu samalla tavalla kuin yksityisellä elinkeinonharjoittajalla, mutta yrityksen verotettava tulo ja pääomatulo-osuuden laskentaperuste jaetaan yhtiömiesten

kesken. Yrityksen verotettava tulo saadaan tilikauden tuloksesta ja nettovarallisuus yrityksen taseen varojen ja velkojen suhteesta. Nettovarallisuuteen lisätään 30 % edellisen tilikauden ennakonpidätyksen alaisista palkoista, jolloin saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Tästä pääomatuloa on 20 %, mutta yrittäjän vaatimuksesta se voidaan laskea 10 %:iin, tai verottaa koko tulo ansiotuloina. Pääomatulo-osuuden määritettyä se vähennetään yrityksen verotettavasta tulosta ja loppuosa lasketaan ansiotuloina. (Tuomi-Sorjonen 2013, 190)

2.5 Osakeyhtiö

Osakeyhtiölain mukaan Suomessa on kaksi osakeyhtiömuotoa: yksityinen osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö. Yksityinen eroaa julkisesta siinä, että yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei saa ottaa julkiseen kaupankäyntiin mukaan, sekä siinä että yksityisen vähimmäisosakepääoma on pienempi kuin julkisen osakeyhtiön. (Laki Osakeyhtiöstä, 2006, 1§). Osakeyhtiölle on ominaista osakkeenomistajien rajoitettu vastuu yhtiön velvotteista, eli yhtiön velkoja tai muu sopimuskumppani ei voi vaatia saatavia tai sopimuksen velvoitteiden täyttämistä osakkeenomistajilta. (Villa ym. 2007, 58)

Osakeyhtiölaissa määritetään osakeyhtiön yhtiöoikeudellisia periaatteita, jotka ovat pääoman pysyvyys, osakkeen luovutettavuus, toiminnan tarkoitus, enemmistöperiaate, yhdenvertaisuus, johdon tehtävä sekä tahdonvaltaisuus. Osakkeen luovutettavuudella tarkoitetaan sitä, että osaketta voidaan luovuttaa ja hankkia vapaasti osakeyhtiölain mukaan. Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä yhtiön olevan voittoa tavoittelematon yritys. Osakkeenomistajat käyttävät osakeyhtiön ylintä päätösvaltaa yhtiökokouksissa, jossa päätökset tehdään enemmistöperiaatteella ellei laissa määrätä toisin. Jokainen osake tuo yhtäläisen oikeuden yhtiössä verrattuna toisiin osakkeisiin. Kaikista edellämainituista periaatteista voidaan poiketa yhtiöjärjestyksellä. Pääoman pysyvyydellä tarkoitetaan sitä, että yhtiöllä on oltava lain vaatima minimimäärä varallisuutta kirjanpidossa, yksityisellä osakeyhtiöllä minimimäärä on 2500 € ja julkisella osakeyhtiöllä 80 000 €, eikä sitä saa jakaa kuin osakeyhtiölain perusteella. Osakeyhtiön johdon tehtävä on toimia huolellisesti ajaen osakeyhtiön etua. Tahdonvaltaisuudella tarkoitetaan osakkeenomistajien oikeutta määrätä yhtiön toiminnasta yhtiöjärjestyksessä hyvän tavan sekä lain mukaan. (Osakeyhtiölaki, 2006, 1§-9§, Villa ym. 2007, 59-61)

2.5.1 Osakeyhtiön perustaminen

Osakeyhtiö perustetaan perustamissopimuksella, jonka jokainen osakkeenomistaja allekirjoittaa. Jokaisen allekirjoittajan tulee olla yksimielisiä osakeyhtiön perustamisesta ja sen ehdoista. Perustamissopimuksessa on mainittava yhtiön nimi, päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat sekä niiden merkitsemät osakkeet, tilikausi, yhtiölle maksettava määrä osakkeista ja sen maksuaika sekä osakeyhtiön hallituksen jäsenet. Lisäksi tarvittaessa on mainittava toimitusjohtaja sekä hallintoneuvoston jäsenet. Osakeyhtiöön tulee valita tilintarkastaja, mikäli yksi seuraavista ehdoista on täytynyt:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa;

- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa; tai
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä

Tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta yhtiössä, jolla ei ole vielä tilikausia (Tilitarkastuslaki 2. luku 2§, PRH, 2017).

Osakkeenomistaja voi maksaa osakkeen merkintähinnan rahana tai apporttiomaisuutena. Apporttiomaisuudelle on määritettävä tarkka rahallinen arvo, ja siitä on tehtävä erillinen liite apportun arvon selvittämisestä. Yhtiöjärjestys liitetään perustamissopimukseen osaksi sitä, tai se voidaan liittää erillisenä asiakirjana. Yhtiöjärjestyksessä on mainittava toiminimi, kotipaikkakunta sekä toimiala. Yhtiön tilikausi voidaan määrittää perustamissopimuksessa tai yhtiösopimuksessa. (Villa ym. 2007, 61-63)

Osakeyhtiö on rekisteröitävä kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta patentti- ja rekisterihallitukselle, tai yhtiön perustaminen raukeaa (PRH, 2017). Rekisteröintiilmoitukseen on liitettävä vakuutus yhtiön hallituksen jäseneltä tai toimitusjohtajalta todisteeksi, että yhtiön perustamisessa on noudatettu osakeyhtiölain säännöksiä. Osakeyhtiö syntyy rekisteröinnillä, jolloin siitä tulee erillinen oikeushenkilö suhteessa osakkeenomistajiin, ja joka voi itsenäisesti määrätä omasta toiminnastaan. (Villa ym 2007. 64)

2.5.2 Osakeyhtiön hallinto ja päätöksenteko

Osakeyhtiön pakollisia toimielimiä ovat yhtiökokous ja hallitus. Osakeyhtiölle voidaan valita myös toimitusjohtaja sekä hallitoneuvosto. Osakeyhtiön ylin päätäntävalta on yhtiökokouksella, joka koostuu yhtiön osakkeenomistajista, jotka ovat läsnä. Laissa ei määritellä tarkalleen milloin, yhtiökokous tulee pitää, vaan varsinainen yhtiökokous tulee pitää kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä (Osakeyhtiölaki, 2006, 5. luku 3§). Yhtiökokous päättää yhtiön asioista, jotka ovat määrätty osakeyhtiölaissa, ja joita ovat mm. tilinpäätöksen vahvistaminen, voiton jakaminen, mutta myös asioista, jotka ovat merkitty kokouskutsussa. Yhtiökokous voi myös päättää hallituksen ja toimitusjohtajan valinnasta, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin (Villa ym. 2007, 73-74). Päätökset yhtiökokouksessa tehdään äänestämällä. Lähtökohtana päätösten tekemiselle on enemmistöpäätös, mutta päätökset voidaan tehdä myös määräenemmistöllä, tai vaaleilla jos asia niin vaatii. Enemmistöpäätöksellä tarkoitetaan, että yli puolet osakkeenomistajista kannattavat esitystä. Määräenemmistöllä tarkoitetaan sitä, että esityksen tulee saada kaksi kolmasosaa annetuista äänistä, jotta asia päätetään. (Villa, 2013, 268-269)

Osakeyhtiön hallituksen valitsee yhtiökokous. Hallitus huolehtii yhtiön johtamisesta, edustamisesta sekä toiminnan järjestämisestä, ja se koostuu vähintään yhdestä luonnollisesta henkilöstä. Hallituksen tehtäviin kuuluu myös huolehtiminen yhtiön hallinnosta. Villa (2013, 274) toteaa, että hallituksella on toimivalta niissä yhtiön hallintoon liittyvissä asioissa, joita ei ole nimenomaisesti osoitettu yhtiökokoukselle tai mahdolliselle hallitoneuvostolle. Yhtiön hallituksen toimivaltaa voidaan kutsua ns. yleistöimivallaksi (Villa 2013, 274). Hallituksen tehtäviin kuuluu myös yhtiön kirjanpidon sekä va-

rainhoidon valvonnan asianmukainen järjestely. Osakeyhtiön hallitus hoitaa esimerkiksi kaikki merkittävät päätökset liiketoimintaan liittyvissä asioissa tai lainan ottamisesta.

Osakeyhtiön hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet jäsenistä ja hallituksen päätöksenteossa päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Äänten jakaantuessa tasan hallituksen puheenjohtajan ääni ratkaisee päätöksen. Hallituksen jäsen ei saa osallistua päätöksentekoon, mikäli hänelle olisi odotettavissa olennaista etua päätöksestä, tai asia koskee jäsenen ja yhtiön välisiä asioita. (Osakeyhtiölaki, 2006, 6. Luku 3§-4§).

Osakeyhtiössä voi olla toimitusjohtaja, jonka valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu yhtiön päivittäisen toiminnan johtaminen sekä yhtiön varallisuuden ja kirjanpidon asianmukainen järjestely yhtiön hallituksen alaisuudessa. (Osakeyhtiölaki, 2006, 6. luku 17§)

2.5.3 Osakeyhtiön varojenjakoa

Osakeyhtiö voi jakaa varojaan osakeyhtiölain mukaisesti. Villa (2013, 318) toteaa, että osakeyhtiön varojen jakaminen on tarkoin säänneltyä. Sääntely perustuu osakeyhtiön pääomayhtiön luonteeseen sekä oman ja vieraan pääoman ehtoisten sijoitusten väliseen maksunsaantijärjestykseen. Maksunsaantijärjestely tarkoittaa sitä, että yhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille, mikäli yhtiön maksukyky velkojille ei vaaraannu.

Osakeyhtiö voi jakaa varojaan osakeyhtiölain 13. luvun 1 pykälän mukaan:

1. voitonjaolla eli osinkoina vapaan oman pääoman rahastosta
2. alentamalla osakepääoma
3. hankkimalla ja ostamalla omia osakkeita
4. purkamalla yhtiön

Edellä mainitut varojenjakotavat ovat yhtiön kannalta vastikkeetonta varallisuuden vähenemistä, sekä tapoja joilla yhtiö saa omia osakkeita. Tätä tapaa kutsutaan lailliseksi varojenjaoksi. Osakeyhtiö voi jakaa vapaata omaa pääomaa myös muullakin tavalla, mikäli kaikki osakkeenomistajat suostuvat tähän. (Villa 2013, 318-319).

Ensimmäinen varojenjakotapa osakeyhtiössä on osingonjako. Osingonjaosta päättää yhtiökokous, jolle yhtiön hallitus on esittänyt jaettavan osingon määrän. Osingonjaolla tarkoitetaan aikaisempien ja edellisen tilikauden voiton jakamista osakkeenomistajille. Osinkoa voidaan jakaa edellisen tilikauden voittovaroista, tai vapaan oman pääoman rahastosta, ja jakopäätöksessä on mainittava, että kummasta osinko jaetaan, jaettavan varojen määrä sekä miten jaetaan. (Kotiranta ym 2007. 12,13)

Toinen laillinen varojenjakotapa on osakepääoman alentaminen, mistä päättää yhtiökokous. Osakepääoma voidaan jakaa joko suoraan osakkeenomistajille, siirtämällä sitä vapaan oman pääoman ra-

hastoon tai käyttämällä sitä tappion kattamiseen, mihin vapaa oma pääoma ei riitä. Osakepääomaa alennettaessa on otettava huomioon osakeyhtiölain 1. luvun 3 pykälä, jossa määritellään osakeyhtiön vähimmäisosakepääomat sekä velkojiensuojamenettely. Velkojiensuojamenettely tarkoittaa sitä, että velkojilla on oikeus vastustaa päätöstä osakepääoman alentamisesta, mikäli osakepääomaa käytetään muuhun kuin tappion kattamiseen. (Villa 2013, 327-328, osakeyhtiölaki, 2006, 14 .luku 1§-2§)

Kolmas varojenjakotapa on omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen. Omien osakkeiden hankkiminen tarkoittaa sitä, että yhtiö vapaaehtoisesti tarjoutuu ostamaan omia osakkeitaan. Lunastamisella tarkoitetaan vastikkeetonta tai vastikkeellista osakkeiden ottamista pakolla yhtiölle. Lunastetut, hankitut tai muulla tavalla tulleet osakkeet osakeyhtiö voi pitää, mitätöidä tai luovuttaa eteenpäin. Osakeyhtiön yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan kaikki osakkeet ovat yhdenvertaisia, joten osakkeita hankittaessa on jokaiselta osakkeenomistajalta hankittava osakkeita heidän omistamiensa osakkeiden suhteessa. On huomioitavaa, että yksityinen osakeyhtiö ei saa omistaa kaikkia omia osakkeitaan. Osakkeiden hankkimisesta ja lunastamisesta päättää yhtiökokous, mutta se voi valtuuttaa hallituksen päättämään asiasta. (Kotiranta ym. 2007, 16-17)

Viimeinen varojenjakotapa on yhtiön purkaminen. Siinä yhtiökokous päättää määräenemmistöllä yhtiön asettamisesta selvitystilaan. Selvitystilassa yhtiökokous valitsee selvitysmiehen, joka hoitaa yhtiön asioita selvitystilassa, kuten tilinpäätöksen laatimisessa. Selvitystilassa selvitetään yhtiön varallisuus, muutetaan omaisuutta rahaksi ja maksetaan velat sekä ylijäämä osakkeenomistajille. Osakkeenomistajilla on oikeus saada tulevasta netto-osuudesta osuus omistamilleen osakkeille. Selvitystehtävän jälkeen selvitysmies antaa lopputilityksen, jossa on kerronta yhtiön omaisuuden jaon tavoista sekä tilinpäätös, toimintakertomus sekä tilintarkastuskertomus. Yhtiön purkautuminen katsotaan toteen, kun selvitysmies on kutsunut yhtiökokouksen koolle ja esittänyt lopputilityksen. (Kotiranta ym. 2007, 19-21)

Varojen jako perustuu edellisen tilikauden vahvistettuun tilinpäätökseen, ja jaossa on otettava huomioon tilinpäätöksen jälkeen tapahtuneet olennaiset muutokset. Yhtiön varoja ei saa jakaa, mikäli yhtiö joutuu varojen jaon jälkeen maksukyvyttömäksi tai päätöstä varojen jakamisesta tehtäessä tiedetään yhtiön olevan maksukyvytön (Laki osakeyhtiöstä, 2006, 2§-3§). Säännös koskee kaikkia osakeyhtiön varojenjakotilanteita, paitsi yhtiön purkautumistilannetta. (Villa 2013, 321)

3 SOPIMUKSET

3.1 Yleistä sopimuksista

Sopimus on yleensä kahden tai useamman henkilön välille syntyvä oikeussuhde, jonka määritelmät ja ehdot löytyvät sopimuksesta. Sopimuksia tehdään määrittämään sopimusosapuolien oikeussuhteita, sekä sitomaan osapuolet toisiinsa. Henkilön, joka on tehnyt ja allekirjoittanut sopimuksia, on pidettävä ne, ja vastuu sopimuksista sitoo henkilöä niin kauan kuin sopimuksessa on määritelty sen kesto. Sopimuksen voimassaolo päättyy myös silloin, kun siihen kuuluvat velvoitteet ovat sopijaosapuolien puolelta täytetty, mutta se voi päättyä myös sopimuksen purkamiseen. Toinen tai molemmat sopijaosapuolet voivat joutua seuraamuksiin, jos he eivät kykene täyttämään sopimuksessa määriteltyä velvollisuutta tai eivät noudata niitä. (Saarnilehto 2009,4-5, 161-163, 185)

Ennen sopimusten tekoa sopijaosapuolten tulee täyttää tietyt edellytykset voidakseen tehdä päteviä sopimuksia: sopijaosapuolet ovat toimintakelpoisia, heidän mahdollisilla edustajilla on oikeus tehdä oikeustoimia, sopijaosapuolet toimivat omasta tahdostaan sekä sopijaosapuolet ovat henkisesti selvaisessa tilassa, että he ymmärtävät mistä he sopivat. (Ojajärvi,Vainio, 2002, 85)

3.2 Sopimuksen syntyminen

Sopimus voi syntyä kirjallisesti tai suullisesti ja molemmissa tapauksissa se on osapuolia sitova. Sitova sopimus voi syntyä kolmella eri tavalla, jotka Saarnilehdon (2009, 35) mukaan ovat:

1. Konsensuaalisopimukset. *Nämä sopimukset tulevat voimaan molempien osapuolten ollessa yksimielisiä*
2. Määrämuotoiset sopimukset. *Osapuolten tulee olla yksimielisiä sekä sopimus tulee tehdä määrättyssä muodossa.*
3. Reaalisopimukset. *Sopimus tulee sitovaksi vasta suorituksen luovuttamisella.*

Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista eli oikeustoimilain ensimmäinen luku pitää sisällään yleisiä säännöksiä sopimusten tekemisestä, ja ne koskevat kahta oikeustointa, tarjousta ja vastausta. Tässä laissa olevat säännökset eivät koske muita sopimusten syntymistapoja, joita ovat mm. määrämuotoiset sopimukset tai neuvottelujen tuloksena syntynyt sopimus. Tarjous on tekijän tahdonilmaus tehdä sopimus tarjouksen vastaanottajan kanssa, ja siinä tekijä ilmoittaa mitä, millä ehdoilla ja millä hinnalla vastaanottaja sitoutuu sopimukseen (Ojajärvi, Vainio, 2002, 85). Tarjouksen tekijä sitoutuu tekemäänsä tarjoukseen, eikä voi perua sitä, mikäli tarjouksen vastaanottaja on hyväksynyt tarjouksen. Tarjouksen tekijän sitovuus voi päättyä mm. tarjouksen hylkäämiseen vastaan-

ottajan kannalta, tarjouksen määräajan päättymiseen tai tarjouksen peruuttamiseen. (Saarnilehto, 2005, 43-47)

Määrämuotoinen sopimus tarkoittaa sitä, että se pitää tehdä määrätyssä muodossa, esimerkiksi osakeyhtiön perustamiskirja on määrämuotoinen sopimus, sillä se perustuu lakiin. Määrämuotoisen sopimuksen etuna on se, että se luo selkeyttä, lisää harkintaa sekä helpottaa todistelua. (Saarnilehto, 2009, 55)

3.3 Sopimuksen sitovuus

Sopimuksen synnyttyä siinä olevat ehdot sitovat molempia sopijaosapuolia, kunnes sopimuksessa sovitut ehdot ovat täytetyt, sopimuksen voimassaoloaika päättyy tai se puretaan. Sitovuudella tarkoitetaan sitä, että sopimuksen rikkovaa sopijapuolta uhkaavat yleensä haitallisina pidettävät seuraamukset, oikeudelliset sanktiot. Sitovuutta kuvaa myös se, että sitä henkilöä vastaan, joka on rikonut sopimusta, voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, joilla häntä voidaan pakottaa toimimaan sopimuksen ehtojen mukaisesti tai jopa päättämään sopimuksen vahingonkorvauksia vastaan. (Saarnilehto, 2005, 157-159)

Sopimuksen sitovuudesta voidaan joutua poikkeamaan, mikäli olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, että sopimus ei enää hyödytä sopijapuolta, tai se on jollain muulla tavalla muuttunut epäedulliseksi sopijaosapuolelle. Yleensä olosuhteiden muuttumisella on vaikutus pitkäaikaisiin sopimuksiin, kuten vaikkapa levytyssopimuksiin (Saarnilehto, 2009, 185). Lainsäädännössä on tiettyjä määräyksiä, joista ei saa poiketa sopimuksissa. Nämä säännökset suojelevat heikompaa sopijaosapuolta, kuten vaikkapa artistia tai työntekijää. Säännökset ovat pakottavia, joten ne eivät sido heikompaa sopijaosapuolta (Ojajärvi, ym, 2002, 92). Myöskin ylivoimainen este, ns. force majeure vapauttaa sopijaosapuolen sopimuksen velvoitteista ja myöskin vahingonkorvauksista. Ylivoimainen este voi olla esimerkiksi maanjäristys tai suuri luonnonmullistus. (Saarnilehto, 2009, 196)

Sopimus ei ole sitova, jos se katsotaan pätemättömäksi. Sopimuksen pätemättömyys voi johtua monesta eri tapahtumasta, esimerkiksi toinen sopijaosapuoli ei ole oikeustoimikelpoinen tai lainsäädännön mukaiset muotovaatimukset eivät täyty sopimuksessa. Pätemättömyys voidaan katsoa kohdistuvan tiettyihin sopimusehtoihin tai koko sopimukseen. (Ojajärvi, ym, 2002, 94). Oikeustoimilain kolmannessa luvussa säädetään oikeustoimien sovittelusta ja pätemättömyydestä. Nämä säännökset eivät ole ainoita perusteita sopimusten pätemättömyydelle, vaan niitä on useampi. Lain perusteet pätemättömyydelle perustuvat sopijakumppanin henkiseen tilanteeseen, eli onko sopijaosapuoli ollut vilpittömässä mielessä vai ei. (Saarnilehto, 2009, 118). Oikeustoimilaissa on kahdeksan eri säännöstä, jotka vaikuttavat sopimuksen pätemättömyyteen, ja ne ovat:

1. Pakko, *toista osapuolta on uhkailtu väkivallalla tai häneen on kohdistettu väkivaltaa sopimuksen tekemisessä;*
2. Petollinen viettely, *toiselle osapuolelle esitetään seikka tai asia joka ei pidä paikkaansa;*

3. Kiskominen, *toinen osapuoli käyttää hyväksi toisen pulaa, ymmärtämättömyyttä, kevytmielisyyttä tai hänestä riippuvaa asemaa;*
4. Ilmaisuerhdys, *sopimuksessa on kirjattu erheellisesti sopimuskohta;*
5. Välitysvirhe, *tahdonilmaisussa, joka toimitetaan sähköitse tai suullisesti, on tapahtunut virhe jonka toimesta sisältö on muuttunut*
6. Kunnianvastainen ja arvoton menettely, *esimerkiksi sopimuksen hyväksyjä osapuoli on ollut juovuksissa ja helposti taivutettavissa eikä ole kyennyt arvostelemaan sitoumustaan;*
7. Valeasiakirja, *oikeustoimi ei vastaa tekijöiden tarkoitusta, sekä*
8. Juoksevan sitoumuksen ja kuitin joutuminen pois oikealta omistajaltaan, *varomaton menettely, jossa asiakirja on lähtenyt liikkeelle ennen kuin sen on valmis.*

Oikeustoimilaissa ei säädetä aikaa, missä ajassa sopijaosapuolen on vedottava pätemättömyyteen, vaan se on tehtävä kohtuullisessa ajassa. (Laki varallisuus oikeudesta oikeustoimista, 3 luku).

3.4 Artistien keskinäiset sopimukset

Bändin jäsenet tekevät harvemmin keskenään minkäänlaisia bändisopimuksia, vaan toiminta perustuu enemmänkin keskinäiseen luottamukseen sekä sanalliseen sopimukseen. Yhtiöittäessä bänditoimintaa tai selveentäkseen jäsenien välisiä suhteita, tulisi bändin jäsenien solmia keskenään bändisopimus. Bändisopimus on sopimus, jonka jokainen jäsen tekee henkilökohtaisesti, ja jossa hän sitoutuu yhteistoimintaan sopimuksen mukaisesti. (Karhumaa, 2002, 13-15)

Bändisopimuksen tärkeimpiä sopimuskohteita ovat keskenään tehtyjen kappaleiden tekijänoikeusky symykset, sekä niiden antaminen esitettäväksi muille artisteille/yhtyeille, palkkioiden jako sekä sitoutuminen yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Sitoutumiseen kuuluu esimerkiksi jäsenen sitoutuminen kappaleiden esittämiseen sekä niiden harjoitteluun, mutta myös sitoutuminen oman nimen, kuvan ja tallenteiden käyttämiseen. Bändisopimuksessa voi olla ns. eksklusiivinen (yksinomainen) ehto, joka voi rajata bändin jäsenen toimintaa ja esiintymistä muissa yhteyksissä kuin bänditoiminnassa, ja jolle pitää olla taloudellisia perusteita. Eksklusiivinen ehto voi olla myös jossain tapauksissa jäsenen kannalta epäoikeudenmukainen, esimerkiksi tilanteessa, jossa bändin laulaja pääsisi tunnetun artistin kanssa samalle kappaleelle, mikä edistäisi hänen henkilökohtaista uraansa. (Karhumaa 2002, 14)

3.5 Keikkasopimukset

Muusikoiden tärkeimpiin tulonlähteisiin kuuluu esiintyminen. Esiintymisestä sopiminen ja sopimusten ymmärtäminen on tärkeä osa-alue muusikon työssä. Bändi voi itse sopia esiintyjäpaikan kanssa sopimuksesta, mutta bändi voi käyttää esiintymisten välittämiseen erikoistunutta yritystä, jota kutsutaan keikkamyntiyritykseksi tai ohjelmatoimistoksi. Ohjelmatoimistot tekevät sopimuksen bändin

kanssa, ja jos bändi on oikeushenkilö eli osakeyhtiö, tulee ohjelmatoimiston ja bändiyrityksen välille sopimus. Jos taas bändi ei ole osakeyhtiö, ohjelmatoimisto tekee sopimuksen bändin nimen kanssa, minkä kautta jokainen yhtyeen jäsen on sopimusosapuoli. Bändin jäsen voi myös muiden puolesta tehdä keikkasopimuksen ilman muiden jäsenien myötävaikutusta. (Lehtinen 2011, 45-46)

Keikkamyynäyrytysten sekä esiintymispaikkojen välisissä sopimuksissa sovitaan mm. päivämäärästä, paikasta, palkasta, majoituksesta jne. sopimuksessa sovitaan myös tavoista, jolla keikkamyynäyrytyt ja keikkapaikka sopivat jos sovittu keikka peruuntuu. Keikkoja peruutetaan useasti, ja peruutusten syyt vaihtelevat: keikan peruminen voi johtua vaikkapa artistin sairastumisesta tai lentoyhtiön lakosta. Myöskin force majeure eli ylivoimainen este voi aiheuttaa keikan perumisen. ”Muutaman bändin, joiden keikkamyynäyrytän olen, piti soittaa keikkapaikalla, jossa oli suuri vesivahinko. Lopulta tämä keikka peruttiin ja keikkapaikka vetosi sopimuksessa force majeure –ehtoon, jolloin osapuolten ei tarvinnut maksaa korvauksia”. Yleensä keikkamyynäyrytykset pyrkivät ratkaisuihin, jotka hyödyttävät keikkapaikkaa sekä artistia, ja yleensä sovitaan joku toinen esiintymispäivä tai yritetään etsiä toinen matkustustapa artistille (Carolín Büttner, 2017, sähköpostikeskustelu).

Jotkut keikkamyynäyrytykset voivat tarjota uusille ja pienille bändeille ns. ”kevyttä sopimusta”. Tällaisessa sopimuksessa bändi sekä keikkamyynäyryt sopivat vain tietyistä provisiosta, sekä heidän välisestä yhteistyöstään. Tällaisella sopimuksella osapuolet voivat kokeilla, kuinka heidän välinen yhteistyö sujuu. Kevyen sopimuksen voi purkaa, jos sopimuksen toinen osapuoli on tyytymätön toisen osapuolen toimintaan: esimerkiksi bändi purkaa sopimuksen keikkamyynäyrytyksen kanssa, koska tämä ei ole myynyt heille yhtään keikkaa. Bändin suosion kasvaessa sen keikkapalkkiot kasvavat, mutta myös tällöin keikkamyynäyrytykset solmivat sopimuksen, jossa sovitaan tarkemmin eri ehdoista. Bändin ja keikkamyynäyrytysten välinen sopimus voidaan myös purkaa, tällaisia syitä ovat mm. bändin hajoaminen tai tyytymättömyys toiseen osapuoleen. Esimerkiksi jos bändi on tyytymätön keikkamyynäyrytään, pitää molempien osapuolten silti noudattaa sopimuksessa sovittuja ehtoja. Tällainen ehto voi esimerkiksi olla kilpailukieltosopimus tietyksi ajaksi, eli bändi ei saa tehdä yhteistyötä toisten keikkamyynäyrytysten kanssa tietyllä aikavälillä. (Carolín Büttner, 2017, sähköpostikeskustelu)

Muusikon keikkailu määritellään samanlaiseksi, kuin minkä tahansa muun ammatin työnteko. Esiintyminen on muusikon työn tekemistä. Esiintyminen on aina luonteeltaan työsuhdetta tai elinkeinotoimintaa. Työsuhteessa muusikko tekee henkilökohtaisesti määräaikaisen työsopimuksen esiintymispaikan edustajan kanssa, joka toimii työnantajana. Muusikko antaa työnantajalle verokortin, joka hoitaa palkasta tehtävät pidätykset ja maksaa muusikolle palkan. Elinkeinotoimintana eli yrittäjänä muusikko tekee sopimuksen yrityksen nimissä esiintymispaikan edustajan kanssa, ja laskee korvauksen toimeksiantajalta. Yrittäjä-muusikko vastaa itse verotuksesta sekä sosiaaliturvasta. (Lehtinen 2011, 49-50)

3.6 Työlainsäädäntö muusikoilla/esiintyjillä

Suomen työsopimuslaki koskee muusikoita samalla tavalla, kuin muidenkin alojen työntekijöitä, jotka tekevät töitä työsuhteessa. Lehtisen (2002, 53), mukaan työsuhde tunnustetaan viiden perustun-

nummerkin kautta: sopimus, ansiotyön tekeminen, työn tekeminen työnantajan lukuun, työsuorituksen vastikkeellisuus sekä työnantajan johdon ja valvonnan alaisuus. Edellä mainittujen tunnusmerkien täyttyessä sovelletaan työsopimuslakia. Muusikoiden työsuhde on helpointa tunnistaa siitä, että muusikko toimittaa esiintymispaikalle verokortin, jolloin esiintymispaikka pidättää verot ja maksaa sosiaaliturvamaksut. Muusikoiden tärkeimmät sopimusehdot tehdessä keikkasopimusta ovat:

- sopimuksen osapuolet,
- esiintymispaikka ja – aika,
- palkka ja palkanmaksutapa sekä,
- kustannusten korvaukset.

Lain mukaan työsopimus voidaan tehdä suullisesti tai kirjallisesti, mutta sopimukset kannattaa tehdä kirjallisesti. (Lehtinen, 2011, 53,56)

Työsopimukset ovat joko määräaikaisia tai toistaiseksi voimassaolevia. Lain mukaan työnantajan aloitteesta tehdystä määräaikaisesta työsopimuksesta pitää olla perusteltu syy (Työsopimuslaki, 2001, 3§). Yleensä muusikoiden työsopimukset ovat määräaikaisia ja ne koskevat yhtä keikkaa, ja sitä voi työnantaja perustella sillä, että se tarvitsee muusikon/yhtyeen esiintymään vain yhdelle illalle (Lehtinen, 2011, 59).

Työsopimuksia voidaan joutua myös purkamaan, irtisanomaan tai muuttamaan muusikon tai työnantajan puolelta, jolloin sovelletaan työsopimuslakia. Työsopimuksen purkaminen voi tapahtua vain erittäin painavasta syystä, ja se tapahtuu välittömästi. Painavia syitä voi olla esimerkiksi muusikon kannalta se, että keikkajärjestäjä ei ole toimittanut äänentoistoa keikkapaikalle sopimuksen mukaisesti. Työnantajan puolelta painava syynä sopimuksen purkamiselle voidaan pitää muusikoiden kykenemättömyyttä esiintymiseen. Työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä työnantaja tai työntekijä voi joutua maksamaan erillisen korvauksen toiselle sopijaosapuolelle. Työsopimuslainsäädännön mukaan työnantaja voi irtisanoa vain toistaiseksi voimassaolevan sopimuksen painavin perustein, joita voivat olla mm taloudelliset ja tuotannolliset syyt. Työntekijän ei tarvitse perustella irtisanoutumistaan. (Lehtinen, 2011, 60-62)

4 TEKIJÄNOIKEUDET

Tekijänoikeussuoja suojaa teoksen tekijää. Teoksella tarkoitetaan tekijänoikeuslaissa kaunokirjallista teosta, selittävää kirjallista teosta, suullista esitystä, sävellys- tai näyttämöteosta, elokuvateosta, valokuvateosta, muunlaista kuvataiteen teosta, rakennustaiteen tuotetta, taidekäsityön tuotetta tai taideollisuuden tuotetta, tai muulla tavalla ilmennettyä tuotetta (Tekijänoikeuslaki, 1961/404. 1§). Tekijänoikeuden saaminen ei edellytä minkäänlaista ilmoitusta, vaan ne tulevat voimaan teoskynnyksen ylityttyä. Teoskynnyksellä tarkoitetaan teoksen omaperäistä ideaa ja erottuvuutta muista teoksista. Tekijänoikeus ei suojaa esimerkiksi ideaa tai aatetta. Tekijänoikeus antaa suojan teoksen tekijälle, jolla on oikeus päättää itse tekemänsä teoksen käytöstä. Tekijänoikeus jaetaan tekijänoikeuksiin ja tekijänoikeuden lähioikeuksiin. Ensiksi mainittu suojaa teoksen tekijöitä; säveltäjiä tai kirjailijoita. Tekijänoikeuden lähioikeus antaa suojaa esittävälle taiteilijalle, valokuvaajalle tai tuottajalle. Tekijänoikeudesta säädetään tekijänoikeuslaissa. (Lehtinen, 2011, 23-24, Karhumaa, Lehtman, Nikula, 2010, 185)

Teoksella voi olla yksi tai useampi tekijä, teos voi olla ns. yhteisteos, jolloin yksittäisen henkilön panna ei voi erottaa teoksesta. Jos tekijöiden tekemät osat ovat erotettavissa, saavat he tekijänoikeuden tekemiinsä kohtiin, esimerkiksi toinen henkilö on sanoittanut kappaleen ja toinen on säveltänyt. Jokaisen tekijän on annettava myönteinen suostumus, jos joku ulkopuolinen haluaa käyttää heidän teostaan. (Lehtinen, 2011, 25)

Tekijänoikeussuoja alkaa heti teoksen syntymishetkellä, ja se on voimassa tekijän elinajan ja seitsemänkymmentä vuotta sen jälkeen. Yhteisteoksissa 70 vuoden suoja alkaa viimeisen tekijän kuolinvuodesta. (Lehtinen, 2011, 27-28)

4.1 Tekijänoikeuden taloudelliset ja moraaliset oikeudet

Tekijänoikeudet musiikkiteollisuudessa jaetaan taloudellisiin sekä moraalisiin oikeuksiin. Taloudelliset oikeudet perustuu tekijänoikeuslain 2§:ään,:

1. Kappaleiden valmistaminen

Kappaleiden valmistaminen tarkoittaa erilaisia tapoja tai keinoja valmistaa teoksesta tai sen osasta kopio. Musiikkiteollisuudessa tämä tarkoittaa käytännössä master-nauhan kopioimista tallenteeksi.

2. Teoksen saattaminen yleisön saataviin

Teoksen saattaminen julkisuuteen voi tapahtua neljällä eri tavalla:

- a) välittäminen yleisön saataville
- b) esittäminen yleisölle julkisesti
- c) levittäminen yleisön keskuuteen
- d) näyttäminen julkisesti

Teoksen välittäminen yleisölle tapahtuu yleensä erilaisissa radiossa, televisiossa sekä internetissä. Esittäminen tarkoittaa kappaleen esittämistä julkisesti esimerkiksi keikalla. Levittämisen yleisiä keinoja ovat teoksen myyminen, vuokraaminen sekä lainaaminen, esimerkiksi kirjaston cd-levyt. Julkinen näyttäminen tarkoittaa lähinnä taideteosten tai kuvataideteosten näyttämistä. (Karhumaa, ym, 2010, 187-189, Lehtinen, 2011, 26-27, Tekijänoikeuslaki, 1961, 2§)

Moraaliset oikeudet jaetaan isyysoikeuteen sekä respektioikeuteen. Moraalisilla oikeudella tarkoitetaan tekijän kunnian suojaamista, eli teosta ei saa julkaista ilman tekijän suostumusta, jos se loukkaa teoksen tekijää. Isyysoikeudella tarkoitetaan, että esitettäessä teosta on sen tekijän nimi mainittava hyvän tavan mukaisesti. Isyysoikeus on helppo täyttää cd-levyjen kohdalla tai elokuvassa käytetyssä musiikissa, sillä cd-levyjen sisäkansiin voidaan painattaa kappaleiden tekijät sekä elokuvassa käytetyn musiikin tekijät voidaan ilmoittaa elokuvan lopputeksteissä. Isyysoikeuden loukkaamista koskevat tavat ovat hankalasti määritettävissä, esimerkiksi jos radio-ohjelma ei mainitse esittämänsä kappaleen tekijää, rikkooko radio-ohjelma moraalisia tekijänoikeuksia? Respektioikeudella tarkoitetaan sitä, että teosta ei saa muuttaa ja esittää julkisesti, jos se loukkaa tekijän taiteellista arvoa. Respektioikeuksiin kuuluu mm. tekstien käännökset sekä uudet sovituksset. (Karhumaa, ym 2010, 190-191)

4.2 Tekijänoikeuksien lähioikeudet

Tekijänoikeuslain 5. luvun tekijänoikeuden lähioikeudet eivät koske edellä mainittuja taloudellisia ja moraalisia oikeuksia, jotka syntyvät teoksen valmistamisesta, vaan ne liittyvät pääasiassa teosten esittämiseen. Tekijänoikeuslaissa on määritelty seitsemän tekijänoikeuden lähioikeutta, jotka ovat

1. Esittävä taiteilija
2. Äänitallenteen tuottaja
3. Kuvataallenteen tuottaja
4. Radio- ja televisioyritys
5. Luettelon ja tietokannan valmistaja
6. Valokuvaaja
7. Sanomalehtitiedotus

Musiikkialalla tärkeimmät lähioikeudet liittyvät esittävän taiteilijan oikeuksiin sekä äänitallenteen tuottajan oikeuksiin. Tekijänoikeuden lähioikeudet ovat voimassa 50 vuotta tallennetun esityksen esittämisestä. (Haarmann, 2005, 256, 265, Tekijänoikeuslaki, 1961, 5. luku)

4.2.1 Esittävän taiteilijan suoja

Lehtinen (2011, 28) toteaa, että kaikki muusikot eivät saa suojaa teosten tekijöinä, mutta kaikki muusikot saavat suojaa esittävinä taiteilijoina. Käytännössä kuka tahansa teoksen tehnyt henkilö, joka esittää sen julkisesti, saa esittävän taiteilijan suojan. Teoksen on kuitenkin ylitettävä teoskyn- nys, jotta esitys saa suojan, pois lukien kansanperinteen esitykset.

Esittävän taiteilijan oikeussuoja jaetaan myöskin taloudellisiin ja moraalisiin oikeuksiin. Taloudellisiin oikeuksiin kuuluvat:

1. Esityksen tallentaminen
2. Esityksen saattaminen yleisön saataviin
3. Äänitallenteelle tallennetun esityksen
 - Siirtäminen laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa
 - Esittäminen julkisesti
 - Välittäminen yleisölle
 - Levittäminen yleisön keskuuteen
4. Kuvatallenteelle tallennetun esityksen
 - Siirtäminen laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa
 - Niin kutsuttu on demand –välittäminen
 - Levittäminen yleisön keskuuteen.

Esityksen tallentaminen on esittävän taiteilijan oikeus päättää oman esityksen tallentamista koskevista asioista, esimerkiksi taiteilijalta tarvitaan lupa, jotta voidaan tehdä äänite esityksestä. Oikeus koskee kaikenlaista ja kaikentyyppistä tallennusta, jota voidaan tehdä esityksestä. Esityksen saattaminen yleisön saataviin koskee julkista esittämistä, eli sitä ei voida välittää minkään välityksellä muulle yleisölle ilman esiintyvän taiteilijan lupaa. Tallennetun esityksen siirtäminen laitteeseen, esittäminen, välittäminen ja levittäminen tarkoittaa käytännössä esityksestä tehdyn master-nauhan koproimista cd-levylle, sen esittämistä julkisesti, välittämistä esimerkiksi radio-ohjelman kautta sekä cd-levyn levittämistä myyntiin. Jokaisen nauhalla esiintyvän taiteilijan on annettava suostumus edellä mainittuihin tapoihin, jotta tallennetta saadaan käyttää. Esityksen tallenteen käyttäminen on esiintyvän taiteilijan tärkein tekijänoikeussuoja. Vaikka taiteilija on antanut suostumuksen esityksen tallentavalle osapuolelle, ei hän saa käyttää tallennetta ilman taiteilijan suostumusta. Kuvatallenneesityksiin taiteilijalla on hieman rajoitetummat oikeudet kuin äänitetallenteeseen. (Haarmann, 2005, 262, Lehtinen, 2011, 29-30)

Esittävällä taiteilijalla on myös olemassa moraalisia oikeuksia, jotka ovat isyysoikeus ja respektioikeus. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esittävän taiteilijan nimi on mainittava tallennuksessa hyvän tavan mukaan, eikä tallennettua esitystä saa muuttaa tai saattaa julkisuuteen esittäjän arvoa loukkaavalla tavalla. (Haarmann, 2005, 271)

4.2.2 Äänitallenteen tuottajan suoja

Äänitallenne tarkoittaa mitä tahansa laitetta, jolle on tallennettu ääntä. Esimerkiksi sellainen voi olla kahden ihmisen välinen keskustelu, joka on tallennettu matkapuhelimelle. Äänitallenteen tuottajalla tarkoitetaan henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka toimesta ja vastuusta esityksen ääni tallennetaan ensimmäisen kerran, sekä sitä, joka osallistuu taloudellisesti äänitteen valmistamiseen. Äänitallenteen tuottajan suojaan kuuluvat taloudelliset oikeudet, jotka ovat:

- oikeus siirtää äänite laitteeseen, jossa se voidaan toistaa
- oikeus esittää äänite julkisesti
- oikeus välittää äänite yleisölle
- oikeus levittää äänite yleisön keskuuteen

Käytännössä äänitallenteen tuottajan taloudelliset oikeudet ovat samat, kuin esittävän taiteilijan taloudelliset oikeudet äänitallenteelle tallennettuun esitykseen. Äänitallenteen tuottajan suoja alkaa siitä, kun ääni tallennetaan laitteelle ensimmäisen kerran, ja se on voimassa 50 vuotta esityksen tallentamisesta. (Lehtinen, 2011, 32-33, Haarmann, 2005, 273)

4.3 Tekijänoikeuden rajoitukset

Tekijänoikeuksiin liittyy rajoituksia tekijän ja esittävän taiteilijan taloudellisiin oikeuksiin liittyen. Tärkeimmät rajoitukset musiikkialalla liittyvät yksityiskäyttöön, siteeraus-oikeuteen, sopimus- sekä pakolisenssiin. Tekijänoikeuslain 2. luku määrittää tekijänoikeuden rajoitukset. Näitä rajoituksia perustellaan käytännöllisyydellä sekä yleishyödyllisillä syillä. (Lehtinen, 2012, 33)

Tekijänoikeuslain 2 .luvun 12§ määrittää tarkasti yksityiskäytön: ”Julkistetusta teoksesta saa jokainen valmistaa muutaman kappaleen yksityistä käyttöönsä varten. Siten valmistettua kappaletta ei ole lupa käyttää muuhun tarkoitukseen”. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kuluttajalla on oikeus kopioida ostamansa cd-levy tietokoneelleen ja siirtää kappaleet omalle kännykälleen. (Lehtinen, 2012, 33-34)

Siteeraus-oikeus tarkoittaa nimensä mukaan oikeutta lainata tehtyä teosta hyvän tavan mukaisesti, esimerkiksi opiskelija voi siteerata kirjälähdettä omassa työssään ottamalla huomioon tekijän moraaliset tekijänoikeudet, kuten teoksen kirjoittajan mainitsemisen. Musiikkialalla lainaus tunnetaan nimellä *sample*, eli toisesta teoksesta ”lainataan” muutama tahti omaan teokseen. Tästä ei ole olemassa yleistä säännöstä, vaan *samplejen* käytöstä kannattaa aina kysyä teoksen alkuperäiseltä tekijältä. (Lehtinen, 2012, 34)

Sopimuslisenssin tarkoitus on helpottaa teosten massakäyttöä. Joissakin tapauksissa, esimerkiksi kappaleen julkisessa esittämisessä radiossa sellaisessa tilanteessa, jossa tekijänoikeuden haltijoita on useampia eikä kaikkia tekijöitä voida tavoittaa, voidaan sopia asiasta tekijöitä edustavan järjestön kanssa. Suomessa tärkeimpiä sopimuslisenssijärjestöjä ovat Teosto ry sekä Kopiosto ry. (Lehtinen, 2012, 35)

Pakkolisenssillä tarkoitetaan mahdollisuutta käyttää julkaistua teosta/äänitettä ilman esiintyvän taiteilijan lupaa. Teoksen käytöstä peritään kuitenkin korvaus tekijänoikeusjärjestö Gramex ry:n toimesta, joka tilittää korvauksen taiteilijalle. (Lehtinen, 2011, 35)

5 ÄÄNITETUOTANNON SOPIMUKSET

Levytyssopimustyyppejä on erilaisia. Tärkeimpiä ovat taiteilijasopimus, master-sopimus sekä jakelu-sopimus. Kukin sopimus on sisällöltään erilainen. Erot johtuvat osapuolten rahoitus- ja tuotantovas-tuusta, mutta kaikkien sopimusten tarkoituksena on sopia teosten tallentamisoikeuksista. Levytyssopimus koskee pääasiassa tekijänoikeuden lähioikeuksien luovuttamista, mutta myös osittain tekijänoikeuksia. (Karhumaa, 2010, 63-64)

Musiikkiteollisuudessa on tapahtunut paljon muutoksia viime vuosina; tekniikan kehitys, piratismi ja musiikin jakelun helpottuminen ovat tuoneet uuden toimintaympäristön levy-yhtiöille ja yhtiöille. Nykypäivänä yhtiöt eivät välttämättä tarvitse edes suurta pääomapanosta tai levy-yhtiötä päästäkseen suuren yleisön tietoisuuteen musiikillaan. Karhumaa, Lehtman, Nikula (2010, 21-23) jakaa kirjassaan musiikkiteollisuuden rakennemuutoksen viiteen eri osa-alueeseen, jotka ovat

1. fyysisten tuotteiden jakelun suhteellinen pieneneminen
2. roolijakojen muutos
3. tekijänoikeuksien yhteisomistus
4. levy-yhtiöiden roolin muuttuminen
5. kokonaisvaltainen managementin syntyminen

Musiikin kuluttajat siirtyvät yhä enemmän sähköisten palveluiden piiriin, ja musiikkia kuunnellaan yhä enemmän Spotifystä tai Youtubesta, mikä on vähentänyt fyysisten kopioiden myyntiä. Seuraava taulukko kertoo fyysisten cd-levyjen kappalemääräisen myynnin 2010-luvulla. Taulukosta näkee, että cd-levyjen fyysisten kopioiden määrä on ollut huimassa laskussa, mikä selittyy muiden musiikki-palveluiden, kuten Spotifyn kasvulla.

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kpl määrä	5 000 000	4 800 000	4 600 000	3 500 000	2 500 000	1 500 000	1 100 000

Kuvio 1. Äänitteiden vuosimyynti. (Musiikkituottajat IFPI Finland Ry, 2017)

Musiikin levittäminen voidaan jakaa ammatimaiseen ja harrastuspohjaiseen toimintaan. Ammatimaiseen toimintaan kuuluu musiikin tarjoaminen palveluissa, joista sitä voi ostaa, kuten esimerkiksi Applen Itunesista tai jakaminen sitä vastikkeettomasti. Harrastuspohjainen toiminta tarkoittaa musiikin jakamista vastikkeettomasti. Musiikin vastikkeettomalla jakamisella pyritään herättämään yleisön

mielenkiinto artistia kohtaan, ja sitä kautta saada yleisö ostamaan artistin tuotteita, kuten t-paitoja, cd-levyjä jne. (Karhumaa, 2010, 21-22)

Tekijänoikeuksien yhteisomistus kuuluu musiikkiteollisuuden rakennemuutokseen. Ennen artisti luovutti tekijänoikeuksien taloudelliset oikeudet sopimuksen mukaan levy-yhtiölle eksklusiivina eli yksinomaisina, mutta nykyään sopijaosapuolia sekä omistajia voi olla useampia. Karhumaa ym. (2010, 24) antaa esimerkin, jossa artisti ja levy-yhtiö tuottavat yhdessä albumin master-nauhan, jonka omistus jakautuu osapuolten kesken taloudellisen panostuksen perusteella. Taloudelliset oikeudet jakautuvat osapuolten kesken sovituissa suhteissa, mutta tärkeämpää on se, kummalla osapuolella on oikeudet päättää master-nauhan hyödyntämisestä sekä lisensioinnista.

Neljäs rakennemuutos on levy-yhtiöiden roolin muuttuminen. Ennen levy-yhtiö harjoitti ns. perinteistä toimintaa, jossa levy-yhtiö maksoi kaiken; cd-levyn äänitykset, jakelun, markkinoinnin, ja artisti sai rojalteja menestyksen mukaan. Sitten rooli on muuttunut mainostoimiston kaltaiseksi sekä ensirahoittajan rooliksi, jossa levy-yhtiö osallistuu cd-levyn tuotannon kustannuksiin sopimuksen mukaisesti, sekä levittää cd-levyä yleisön keskuuteen. Levy-yhtiöt harjoittavat vieläkin perinteistä levytyssopimusmallia. Esimerkiksi musiikkikilpailujen, Idols tai Voice of Finland, voittajat sopivat yleensä perinteisen levytyssopimuksen, jossa levy-yhtiö maksaa kaiken alusta loppuun. (Karhumaa, 2010, 24)

Viides ja viimeinen rakennemuutos musiikkialalla on managementin kokonaisvaltainen syntyminen. Managementin, käytännössä managerin, tehtäväksi on tullut artistin liiketoiminnan organisoiminen sekä koordinointi, eli käytännössä tehtävänä on suunnitella artistin uraa pitkällä aikavälillä. (Karhumaa, 2010, 24)

5.1 Perinteinen levytyssopimus

Perinteinen levytyssopimus eli taiteilijasopimus on artistin kannalta sopimus, jossa hän luovuttaa osan tekijänoikeuksistaan tietyksi määräajaksi toiselle osapuolelle, sekä sitoutuu tallentamaan teoksia äänitteille. Toinen osapuoli taiteilijasopimuksessa on levy-yhtiö, joka hoitaa kaikki kustannukset, jotka aiheutuvat levyn tekemisestä ja jakelusta. Kustannuksia ovat mm. levyn äänitys, levyn tuottaminen sekä levyn markkinoiminen ja jakelu. Taiteilija luovuttaa taiteilijasopimuksessa hänen tekijänoikeuksiaan toiselle osapuolelle, tässä tapauksessa levy-yhtiölle. Oikeuksia ovat mm. esityksen tallentaminen, tallennetun esityksen siirtäminen toiseen laitteeseen sekä tallennettujen esitysten välittäminen ja levittäminen. Levy-yhtiölle siirtyy automaattisesti sopimuksen myötä äänitallenteen tuottajan tekijänoikeudet. (Karhumaa, ym, 2010, 64-65,. 73, Lehtinen, 2012, 139)

Taiteilijasopimuksen osapuolet ovat levy-yhtiö sekä artisti. Jos artisti on bändi, on jokaisen bändin jäsenen allekirjoitettava sopimus. Taiteilijasopimus on yleensä ns. yksinoikeussopimus, jonka aikana artisti ei saa julkaista/antaa julkaistavaksi teoksiaan muiden yhtiöiden kautta sopimuksen kattamalla

alueella. On siis tärkeää selvittää, onko joku bändin jäsenistä aikaisemmin solminut levytyssopimuksen toisen levy-yhtiön kanssa, ja voiko hän siis solmia uuden levytyssopimuksen toisen levy-yhtiön kanssa. (Lehtinen, 2012, 140)

Taiteilijasopimuksessa määritellään sopimusalue, jossa sopimus on voimassa. Esimerkiksi taiteilijasopimus voi kattaa vain Suomen, jolloin levy-yhtiö ei saa julkaista artistin musiikkia Suomen ulkopuolella. Tällainen sopimusalueen rajaaminen nykypäivänä asettaa omat haasteensa sekä levy-yhtiölle, että artistille. Musiikkia julkaistaan ja ostetaan yhä enemmän Internetistä, joten haasteena on, voidaanko järkevästi rajata julkaistavan musiikin myyntiä ulkomailla. Tällä rajauksella on myöhemmin merkitystä, mikäli bändi solmii levytyssopimuksen ulkomailla. Sopimuksessa määritettyjä alueita voidaan myöhemmin laajentaa, mikäli molemmat sopijaosapuolet suostuvat siihen. (Lehtinen, 2012, 141-142)

Perinteinen levytyssopimus on yleensä määräaikainen, ja yleensä se määräytyy cd-levyjen mukaan, ja päättyy kun viimeinen cd-levy on tehty. Vaikka artistin tallennusvelvollisuus levy-yhtiötä kohtaan päättyy, on levy-yhtiöllä äänitallenteen tuottajan tekijänoikeudet, eli käytännössä levy-yhtiö voi myydä sopimusaikana tehtyjä levyjä niin kauan kun se haluaa, kunhan tilittää artistille sovitut rojalit. (Lehtinen, 2012, 142, 146)

Taiteilijasopimuksessa sovitaan varsinaisesta äänitteestä, mutta yleensä niissä sovitaan myös optioäänitteestä. Varsinainen äänite on se, mihin levy-yhtiö on sitoutunut, kun taas optioäänite on sopimuslauseke, jossa levy-yhtiöllä on yksipuolinen oikeus päättää että, sitoutuuko se julkaisemaan artistin seuraavan äänitteen. Optio-oikeus äänitteeseen on yleensä voimassa tietyn ajan, esimerkiksi 6 kuukautta varsinaisen äänitteen julkaisusta. Jos levy-yhtiö ei käytä optio-oikeuttaan sovitun ajan kuluessa, on artistilla oikeus etsiä toinen julkaisija teoksilleen. (Lehtinen, 2012, 144)

Taiteilijasopimuksissa on yleensä lauseke kilpailukiellosta, eli artisti ei saa tallentaa ja julkaista toisen yhtiön kautta äänitteitä, joita artisti on tehnyt levytyssopimuksen voimassaoloaikana. Kilpailukiello on voimassa niin kauan, kuin sopimuksissa määritellään. (Lehtinen, 2012, 144)

5.1.1 Perinteisen levytyssopimuksen tekijänoikeudet

Perinteisen levytyssopimuksen, tai toiselta nimeltään taiteilijasopimuksen tärkein sopimusosa-alue on tekijänoikeudet. Taiteilijasopimuksessa teoksen tekijät siirtävät osan tekijänoikeuksistaan levy-yhtiölle, jotta levy-yhtiö voi laillisesti valmistaa ja markkinoida teosta/teoksia. Siirtäminen koskee pääasiassa esittävän taitelijan lähioikeuksia, jotka liittyvät esityksen tallentamiseen, tallennetun esityksen siirtämiseen sekä välittämiseen. Ilman näitä tallennusoikeuksia levy-yhtiöllä ei ole oikeutta valmistaa ja tallentaa artistin esityksiä. (Lehtinen, 2012, 145)

Artistin luovuttamat lähioikeudet levy-yhtiölle ovat voimassa sopimuksessa määrätyn ajan, joka ilmaistaan yleensä albumeina tai singleinä. Sopimuksen voimassaolon jälkeen artisti voi julkaista sopimusalueeseen kuuluvia teoksia muiden yhtiöiden kautta, mikäli sopimuksessa ei ole sovittu toisin.

Levy-yhtiölle siirtyy automaattisesti sopimuksen teon jälkeen äänitallenteen tuottajan oikeudet, eli oikeus valmistaa äänitteestä kopioita ja välittää sekä myydä niitä. Äänitallenteen tuottajan oikeudet ovat voimassa 50 vuotta, ja sinä aikana levy-yhtiö saa vapaasti myydä artistin tekemää äänitettä. (Lehtinen, 2012, 148)

Levy-yhtiöllä ei tule automaattisesti sopimuksen myötä oikeutta luovuttaa edelleen artistilta saatuja tekijänoikeuksia, vaan niistä on sovittava etukäteen. Esimerkiksi levy-yhtiö ei saa levittää äänitettä kolmannen osapuolen kautta, ellei artisti ole luovuttanut oikeutta välittää äänitettä. Yleensä sopimuksessa levy-yhtiölle luovutetaan levitysoikeus, jonka alue voi olla laaja. Sopimusalueen laajuudella voi olla merkitystä tulevaisuudessa mikäli, levy-yhtiö haluaa julkaista äänitteen ulkomailta. Tällöin riippuen sopimusalueesta levy-yhtiö voi julkaista äänitteen ulkomaisen yhtiön kanssa lisenssisopimuksella. (Lehtinen, 2012, 149)

5.2 Master-sopimus

Master-sopimus on yksi levytyssopimuksen muoto, jossa artisti-tuottaja tuo itse omin varoin kustannetun julkaisuvalmiin äänitteen levy-yhtiölle, jolle artisti-tuottaja siirtää osan tekijänoikeuksistaan. Master-sopimuksen tekeminen levy-yhtiön kanssa on artistin kannalta parempiehtoinen sekä tasavertoisempi sopimus, kuin levytyssopimus, sillä levy-yhtiön ei tarvitse osallistua äänitteen tuotantokuluihin, mikä osaltaan parantaa artistin rojalteja. Toisaalta äänitteen tuotantokustannukset voivat nousta suuriksi. (Lehtinen, 2012, 174-175)

Master-sopimus on yksinoikeussopimus, jossa määritellään maantieteellinen alue. Levy-yhtiö tai artisti-tuottaja ei saa julkaista tai levittää äänitettä sopimukseen kuulumattomissa maissa, ellei alueita ole määritelty sopimuksessa. Sopimuksessa sovitaan sopimuksen kestosta, joka on yleensä voimassa tietyn määräajan. Master-sopimuksen pituus eroaa taiteilijasopimuksessa siinä, että taiteilijasopimuksessa sopimuksen pituus määritellään levyinä tai singleinä, kun taas master-sopimuksen pituus mitataan ajassa, esimerkiksi kuukausina. Sopimus voidaan tehdä myös toistaiseksi voimassaolevana, jolloin se voidaan irtisanoa milloin tahansa. Sopimuskauden jälkeen artisti-tuottajan luovuttamat tekijänoikeudet levy-yhtiölle palautuvat. Kuten taiteilijasopimuksessa, myös mastersopimus voi sisältää myös optioehtoja, joiden luonne on samanlainen kuin taiteilijasopimuksissa. Se eroaa siinä, että artisti-tuottaja sitoutuu valmistamaan julkaisuvalmiin äänitteen levy-yhtiölle, eli maksamaan tuotantokustannukset itse. (Lehtinen, 2012, 176-177)

Artisti-tuottajan luovuttamat tekijänoikeudet levy-yhtiölle ovat kapeammat ja yksinkertaisemmin sovittavissa kuin taiteilijasopimuksessa. Artisti-tuottajalla on äänitteeseen tuottajan oikeudet, mitkä taiteilijasopimuksessa on levy-yhtiöllä. Master-sopimuksessa artisti-tuottaja luovuttaa levy-yhtiölle osan esittävän taiteilijan sekä äänitteen tuottajan oikeuksistaan, jotka ovat:

1. Äänitteen julkaiseminen,
2. Äänitteen levittäminen sekä,

3. Äänitteen markkinoiminen

(Lehtinen, 2012, 178).

5.3 Jakelusopimus

Jakelusopimus on yksi musiikkialalla käytetty sopimusmuoto, jossa omakustantaja-artisti ja jakeluyhtiö sopivat äänitteen jälleenmyynnistä levykauppoihin, sekä myös nettijakelusta. Jakelusopimuksessa pitää määritellä sopimuksen laajuus, eli missä maissa äänitettä jaellaan, sekä sopimuksen voimassaolo, eli kuinka kauan äänitettä myydään ja mitä tehdään myymättömille äänitteille kun sopimuksen voimassaoloaika on loppunut. Myös jakelusopimuksessa sovitaan tekijänoikeuksista: jakeluyhtiö tarvitsee osan esiintyvän taiteilijann sekä äänitteen tuottajan oikeuksista jaellakseen äänitettä. (Lehtinen, 2011, 184-185)

Jakeluyhtiö pidättää itselleen äänitteen jakelusta jakelupalkkion, jonka suuruus on noin 15-20 % riippuen jakelusopimuksesta. Jakelupalkkio vähennetään perinteisen levytyssopimuksen mukaisesti äänitteen verottomasta tukkuhinnasta eli ppd:stä, nettikaupan kautta tapahtuneesta myynnistä jakeluyhtiö vähentää jakelupalkkion verottomasta myyntitulosta. (Lehtinen, 2011, 185)

5.4 Rojaltit

Rojalti on korvaus, jonka levy-yhtiö maksaa artistille luovuttamistaan tekijänoikeuksista sekä äänitteen tekemisestä. Rojaltin suuruus on prosenttiosuus ns. äänitteen verottomasta tukkuhinnasta, (*engl. Published price to dealer, jatkossa ppd*) eli siitä hinnasta, millä levy-yhtiöt myyvät äänitettä jälleenmyyjille. Ppd-hinta vaihtelee levy-yhtiöittäin, mutta yleensä äänitteiden hinta on 12€ - 15€ välillä. Rojaltin laskutapoja on myös muunlaisia, mutta Suomessa yleisemmin käytetään ppd-tapaa. (Lehtinen, 2009, 32-33)

Nettimyynnin, kuten iTunesin, nousun myötä levytyssopimuksissa on jouduttu sopimaan erikseen sähköisten myyntikanavien kautta tehdyistä äänitteiden myynnin rojaltiosuuksista. Monet levy-yhtiöt tarjoavat 20 % rojaltia netin kautta tehdyistä myynneistä. Tiedostopohjaisen myynnin rojaltin laskentapohjana käytetään *yhtiölle tilitettyä verotonta myyntituloa*. (Lehtinen, 2012, 159)

Taiteilijasopimuksessa artistin saama rojaltiprosentti on usein pieni. Tämä johtuu siitä, että levy-yhtiö kantaa äänitteestä taloudellisen riskin eli tuotantokustannukset, jakelukustannukset sekä markkinointikustannukset. Taiteilijasopimuksen rojaltiprosentti vaihtelee 8-20 % välillä ppd:stä. Uusilla artisteilla se on pienempi, kuin menestyneillä artisteilla, mutta harvemmin yli 20 %. Jos artisti on yhtye, niin yhtyeen jäsenet jakavat rojaltin keskenään. Artistin saama rojaltiprosentti voi myös kasvaa porrastetusti äänitteiden myynnin lisääntyessä. (Lehtinen, 2012, 156)

Esimerkki rojaltin määrästä artistille.

Äänitteen ppd-hinta on 14€ ja artistin rojalti 7 %. Jokaisen myydyn äänitteen rojaltin suuruus lasketaan kaavalla $14\text{€} \times 0,07$ eli artistin rojaltin osuus äänitteestä on 0,98€. Jos levyä myydään 1000 kpl, on artistin saama rojaltin osuus $14\text{€} \times 0,07 \times 1000$ eli 980 euroa. Jos yhtyeessä on 4 jäsentä, jaetaan rojaltin osuus heidän kaikkien kesken tasan. $980 / 4$ eli 245 euroa / jäsen.

Esimerkki rojaltin määrästä artistille, jos rojalti kasvaa porrastetusti äänitteiden myynnin lisääntyessä.

Cd-levyjen myyntimäärä	Rojalti
1-3000	7 %
3001-6000	9 %
6001-9000	11 %
9001-	13 %

Jos äänitteitä myydään 2000 kappaletta ja levyn ppd-hinta on 14€, on artistin saama rojalti $2000 \times 14 \times 0,07$ eli 1960 euroa. Jos taas äänitteitä myydään 9500 kappaletta, lasketaan artistin saama rojalti seuraavasti: $(14 \times 0,07 \times 3000) + (14 \times 0,09 \times 3000) + (14 \times 0,11 \times 3000) + (14 \times 0,13 \times 500)$. Näin ollen artistin saama rojalti tulisi olemaan 12 250 euroa.

Levy-yhtiö tilittää artistille äänitemyynnistä saadut rojalit levytyssopimuksen mukaan, yleensä kaksi kertaa vuodessa puolivuositain.

5.4.1 Rojaltista tehtävät vähennykset

Lehtinen (2009, 36) toteaa: ”Rojaltista tehtävät vähennykset ovat levytyssopimuksissa enemmän sääntö kuin poikkeus”. Artistin saama todellinen rojalti ei todellisuudessa ole levytyssopimuksessa sovitun prosenttimäärän mukainen, vaan siihen voidaan kohdistaa erilaisia vähennyksiä. Ehtona voi esimerkiksi olla se, että rojaltista vähennetään tietyt kulut ennen todellista rojaltia, tai että rojaltia maksetaan vasta kun tietty ehto on täyttynyt (Lehtinen, 2011, 161). Jälkimmäisellä ehdolla tarkoitetaan ns. kannattavuusrajan saavuttamista, toisin sanoen Break even ehtoa, jossa artisti alkaa kerryttää rojaltituloa vasta tietyn äänitemyyntimäärän jälkeen. Lehtinen (2009, 36) mainitsee esimerkkilausekkeen, joka voisi olla kirjattuna levytyssopimukseen: ”break even -raja saavutetaan, kun yhtiölle on tuloutunut verottomasti 30 000 levyjen ja musiikin myynnistä. Sitä ennen artistilla ei ole oikeutta rojalteihin.” Käytännössä break even -ehto tarkoittaa artistin osallistumista äänitteen taloudellisen riskin jakamiseen ilman taloudellisen tuottajan tekijänoikeuksia. (Lehtinen, 2011, 163)

Muita vähennyksiä, joita käytetään levytyssopimuksissa ovat mm:

- Pakkausvähennys
- Kansivähennys
- Vähennys palautetuista ja viallisista äänitteistä
- Kirjakerho – ja alennusmyyntivähennys
- Tv-kampanjavähennys
- Ulkomaanmyynnin vähennys
- Kiertuetuki –ja musiikkivideovähennys
- Enkoodausvähennys

5.4.2 Rojaltin verotus

Rojaltit ovat artistille yleensä henkilökohtaista verotettavaa ansiotuloa, josta vähennetään artistin toimittaman verokortin ennakonpidätysprosentti. Rojalti kuuluu aineettomiin oikeuksiin, joiden luonne verotuksen näkökulmasta on tuloa käyttökorvauksista, ja näistä ei makseta työnantajakorvauksia, kuten eläkemaksuja tai vakuutusmaksuja, joten se ei kerrytä artistin sosiaaliturvaa (Määttä, 2017, Verohalinto, Lehtinen, 2011, 169). Tuloverolain 52§ mukaan ”Verovelvollisen saama korvaus patentista, tekijänoikeudesta tai muusta niihin verrattavasta oikeudesta on veronalaista pääomatuloa, jos oikeus on saatu perintönä tai testamentilla taikka hankittu vastiketta vastaan ja muutoin ansiotuloa.” Eli perintönä tai testamentilla saadut tekijänoikeudet luetaan verolain mukaan pääomatuloiksi, joista maksetaan pääomatuloverot. (Tuloverolaki 1992, 52§)

6 YHTYEEN TOIMINTA YHTIÖMUODOSSA MUSIIKKIALALLA

Suomessa suurimpia bändiosakeyhtiötä ovat mm. Apulanta Oy sekä Eppu Normaali Oy. Apulanta Oy:n ja Eppu Normaali Oy:n liikevaihto ei kuitenkaan muodostu pelkästään musiikista: peräti 76,4 % Apulannan liikevaihdosta koostui arvopaperikaupan tuotoista vuonna 2016, Apulanta Oy:n liikevaihto tuolloin oli 4,5 miljoonaa euroa. Eppu Normaali Oy:n tunnetuin aputoiminimi on taas Akun Tehdas, joka tarjoaa festareilla ja tapahtumiin mm. Äänentoistopalvelua.

Yhtiöitä perustettaessa tulee ottaa huomioon yhtiömuodon valinta. Esimerkiksi avoin yhtiö eroaa osakeyhtiöstä monella eri tapaa, kuten vaikkapa yhtiömiesten vastuusta. Mutta yhtiön perustamiselle tulisi olla myös järkevä liiketaloudellinen peruste, eli onko kannattavaa perustaa yhtiö? Mitä me hyödyimme siitä? Käyn tässä luvussa läpi lyhyesti toiminimeä ja henkilöyhtiöitä, mutta luvun painopiste on osakeyhtiössä.

Valittavan yrityksen yhtiömuoto voi olla toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö tai osakeyhtiö. Jokainen yhtiömuoto eroaa toisesta eri tavalla, esimerkiksi vastuilla tai rahallisella pääomalla. Valittaessa yhtiömuotoa on mietittävä, että mikä niistä sopii parhaiten yhtyeen jäsenille.

Toiminimen voi perustaa bändin jäsenistä yksi henkilö, joka vastaa yksin koko liiketoiminnasta. Muut bändin jäsenet voivat olla toiminimen työntekijöinä, jotka saavat palkkaa toiminimeltä. Käytännössä tällaista toimintaa voidaan harjoittaa vaikkapa keikkojen laskutukseen, tällöin toiminimen perustaja maksaa muille bändin jäsenille osuutensa keikkapalkkiosta palkkana, josta on vähennetty kaikki pakolliset työnantajamaksut. Toiminimen perustaminen on järkevää, kun vuosittainen laskutus keikoista on muutaman tuhannen euron luokkaa. Toinen vaihtoehto bändille on käyttää jotakin laskutusyri- tystä, josta lisää seuraavassa luvussa.

Avoimessa yhtiömuodossa kaikki bändin jäsenet ovat vastuunalaisia yhtiömiehiä, jotka vastaavat yrityksen toiminnasta, sitoumuksista sekä taloudesta henkilökohtaisella omaisuudellaan. Avoimen yhtiön yhtiömiesten välillä tulisi siis olla täydellinen luottamus, sillä toisen yhtiömiehen tekemät sitoumukset, esimerkiksi keikan sopiminen, sitoo kaikkia yhtiömiehiä. Avoin yhtiö ei tarvitse minkäänlaista alkupääomaa, mutta tästä voidaan poiketa yhtiösopimuksella, jossa voidaan määrittää kunkin osakkaan sijoittama pääoma yritykseen. Vastuunalainen yhtiö mies voi saada avoimesta yhtiöstä varoja palkkana tai yksityisotoina. Palkasta tehdään kaikki lain mukaiset maksut, mutta yksityisotosta ei tarvi. Jokainen vastuunalainen yhtiö mies voi nostaa varoja henkilöyhtiöstä milloin vain, mutta yksityisotot eivät ole vähennettävää kulua yritykselle. Käytännössä bändin jäsenet voivat nostaa yhdessä kaikki avoimen yhtiön tilillä olevat rahat itselleen, mutta yhtiön kuluja se ei pienennä. Tällöin he todennäköisesti joutuisivat maksamaan isommat verot, kuin silloin, jos he nostaisivat varoja palkkana. (Verohallinto, 2017)

Kommandiittiyhtiö eroaa avoimesta yhtiöstä siinä, että kommandiittiyhtiöllä pitää olla yksi äänetön yhtiömies. Äänetön yhtiömies vastaa yrityksen taloudesta vain sijoittamallaan pääomalla, käytännössä tilanne voisi olla niin, että bändin jäsenistä yksi olisi vastuunalainen yhtiömies ja loput kolme olisivat äänettämiä yhtiömiehiä. Periaatteessa tällainen järjestely voi joillakin toimia, mutta se siirtää liikaa paineita yhdelle jäsenelle, joka kantaisi yksinään taloudellisen vastuun koko toiminnasta.

Yritystoimintaa perustettaessa varsinkin muusikkoyrittäjien tulee ottaa huomioon yrityksen arvonlisäverovelvollisuus, eli yritys on velvollinen suorittamaan veroa myymistään tavaroista tai palveluista, mutta heillä on myös oikeus vähentää veroa liiketoimintaa varten hankituista tavaroista tai palveluista. Yritys on verovelvollinen mikäli tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa (Arvonlisäverolaki, 3§). Muusikoiden tulee ottaa huomioon myös esiintyvien taiteilijoiden arvonlisäverovapaus, josta säädetään arvonlisäverolaissa. ”Veroa ei suoriteta: esiintyvän taiteilijan tai muun julkisen esiintyjän palkkiosta.” (Arvonlisäverolaki, 45§). Eli käytännössä, kun yhtiö laskuttaa keikkapaikkaa esiintymisestä, siihen ei tarvitse lisätä arvonlisäveroa eikä sitä tarvitse suorittaa. Tämä poikkeus esiintyvillä taiteilijoilla aiheuttaa taas sen, että yritystoimintaa varten hankittua kalustoa, esimerkiksi kitaraa, ei voida vähentää verotuksessa.

6.1 Osakeyhtiön perustaminen

Osakeyhtiö voidaan perustaa verkossa täyttämällä perustamispaketti tai tulostamalla ja postittamalla ne patentti- ja rekisterihallitukseen, mutta helpoin ja nopein tapa on tehdä se verkossa. Osakeyhtiön perustamismaksu on 380 €. Perustamispakettiin kuuluvat perustamissopimus, yhtiöjärjestys, Y1-perustamislomake sekä henkilötietolomake. Yrityksen tulee valita nimi sekä toimiala, millä se toimii. Toimiala määrittää yrittäjän elinkeinotoiminnan, mutta siitä myös selviää, että millä alalla yritys toimii ja mitä yritys tekee. (Osakeyhtiön perustaminen, 2017) Esimerkiksi Apulantanta Oy:n toimiala on äänitysstudiot, äänitteiden ja musiikin kustantaminen, mutta toimialakuvauksen mukaan se voi tehdä muutakin, kuten musiikkitalaisuuksien järjestämistä tai omistaa osakkeita, arvopapereita tai kiinteistöjä (Kauppalehti, 2017). Yritykselle voidaan valita myös aputoiminimi, joka tulee kyseeseen jos halutaan harjoittaa osaa liiketoiminnasta eri nimellä.

Osakeyhtiölle on määrätty laissa minimiosakepääoma, joka on 2500 €. Osakkeiden lukumäärä ja merkintähinta voi käytännössä olla mikä tahansa, kuten vaikkapa 100 kappaletta osakkeita, joiden merkintähinta on 25 € kappale, ja jokaisen osakkaan tulee maksaa ne yritykselle perustamissopimuksen mukaisen jakosuhteen mukaan. Esimerkiksi yritystä perustaa 4 henkilöä, yhden osakkeen merkintähinta on 25 € kappaleelta ja jokainen henkilö omistaa 25 % yrityksestä, näin ollen jokaisen osakkaan tulee maksaa 750 € yrityksen tilille. (Osakeyhtiön perustaminen, 2017) Osakkaat voivat maksaa oman osuutensa osakkeiden merkintähinnasta myös apporttina. Apportti on muu omaisuus, jolla osakas maksaa osuutensa osakkeiden merkintähinnasta. Käytännössä se voi olla kitara, vahvis-

tin tai auto, jolla on taloudellista hyötyä yritykselle. Apportin käyttämisestä osakkeen merkintähinnan maksamisesta tulee olla päätös perustamissopimuksessa. Tämän lisäksi tarvitaan selvitys apportin omaisuuden arvostamisen menetelmistä ja seikoista sekä apportin yksilöiminen. Selvityksen antaa tilintarkastaja. (PRH, apportti osakeyhtiössä, 2017)

Yrityksen tulee liittyä arvonlisäverorekisteriin, mikäli sen liikevaihto tilikauden aikana on yli 10 000 €. Arvonlisäverovelvollisuuteen on joitain toimialakohtaisia poikkeuksia, jotka jäävät arvonlisäverotuksen ulkopuolelle, esimerkiksi postipalvelut, koulutuspalvelut tai aikaisemmin mainitut esiintyvien taiteilijoiden palkkiot. Arvonlisäverorekisteriin voidaan liittyä samalla, kun tehdään yrityksen perustamisilmoitus ja tällöin tulee miettiä, ylittääkö yrityksen liikevaihto 10 000 euroa vuodessa. Jos ylittää, eikä yritys ole liittynyt arvonlisäverorekisteriin, joutuu se maksamaan takautuvasti koko vuoden arvonlisäverot. Toisaalta jos yritys on liittynyt rekisteriin, eikä sen liikevaihto ole yli 10 000 euroa, niin se voi hakea maksamansa arvonlisäverot takaisin. Arvonlisävero maksetaan omatoimisesti, ja sen maksuaika riippuu yrityksen liikevaihdon määrästä. Enintään 30 000 euron liikevaihdon omaava yritys voi halutessaan maksaa arvonlisäveron kerran vuodessa. 30 001 - 100 000 euron liikevaihdon omaava yritys voi maksaa arvonlisäverot neljännesvuosittain. Yli 100 000 euron liikevaihdon tekevä yritys maksaa arvonlisäverot kuukausittain. (Yrityksen perustaminen, 2017)

Arvonlisäverottoman myynnin (keikkojen) puute esiintyvillä taiteilijoilla aiheuttaa sen, että yrityksen hankintoja ei voida vähentää verotuksessa, mikäli yrityksen ainoa tulonlähde on keikkailu. Yritystä perustettaessa tulee miettiä, että minkälaista toimintaa yritys alkaa harjoittamaan, ja että tuottaako se mitään hyötyä. Yritys voi saada arvonlisäverovähennyksiä, mikäli se harjoittaa jotakin arvonlisäverollista liiketoimintaa. Bändi-yhtiö voi esimerkiksi tuottaa studiopalveluita, myydä omia merchandise-tuotteita tai vaikkapa perustaa leipomon.

6.2 Vakuutukset

Yritystä perustettaessa yrittäjien tulee ottaa selvää, minkälaisia vakuutuksia heidän tulee ottaa. Yrityksille on olemassa pakollisia vakuutuksia (perustuvat lakiin) sekä vapaaehtoisia vakuutuksia. Pakollisia vakuutuksia ovat:

- Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)
- Apurahansaajan eläkevakuutus
- Ympäristövahinkovakuutus, sekä
- Liikennevakuutus.

Yrittäjän palkatessa työntekijöitä yritykseen, joutuu yritys ottamaan työnantajavakuutukset, jotka ovat mm. tyel ja työtapaturmavakuutus. (Yrityksenperustaminen, 2017)

Yrittäjän eläkevakuutus eli YEL on vakuutus, jonka tarkoituksena on turvata yrittäjän eläke. YEL on pakollinen, jos yrittäjä:

- On toiminimiyrittäjä
- Vastuunalainen yhtiömies
- Osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevä ja omistat yli 30 % tai yhdessä perheenjäsenen kanssa 50 % yrityksen osakkeista

Yrittäjän täytyy myös työskennellä yritykselle, ja yritystoiminnan on täytynyt jatkua vähintään neljä kuukautta yhtäjaksoisesti. Myös vuosittaisen työtulon täytyy olla vähintään 7645,25 €, jotta YEL on pakollinen. Yrittäjä itse määrittelee YEL-tulon, jonka tulisi olla se rahamäärä, jonka maksaisit ulkopuoliselle työntekijälle samasta työstä mitä teet. (Yrityksen perustaminen, 2017) YEL-vakuutus on ainoa lakisääteinen vakuutus, minkä muusikkoyrittäjä joutuu ottamaan. Yritystoiminnan alussa YEL:iä ei välttämättä tarvitse ottaa, mikäli yritystoiminta on pientä, eikä muusikot katso vuosittaisen työtulon ylittävän 7645,25 €.

Yritystoiminnan vapaaehtoisia vakuutuksia ovat mm:

- Yrittäjän tapaturmavakuutus
- Omaisuusvakuutus
- Keskeytysvakuutus

Yrittäjän tapaturmavakuutus korvaa työtapaturmien aiheuttamia kuluja, ansionmenetyksiä sekä korvauksia pysyvästä haitasta. Tapaturmavakuutuksen hinta määräytyy YEL-työtulon mukaan. Omaisuusvakuutus korvaa vahinkoja, jotka kohdistuvat yrityksen koneisiin tai rakennuksiin. Vahingot voivat johtua ihmisten toiminnasta tai luonnonilmiöistä, kuten murrosta tai tulipalosta. (Yrityksen perustaminen, 2017) Muusikkoyrittäjän kannattaa vakuuttaa omat soittimensa sekä muut laitteet, joita hän tarvitsee työssään. Esimerkiksi kitaran varastaminen saattaa aiheuttaa pahimmassa tapauksessa pitempiaikaisen ansiotulojen menetyksen, jos uuteen kitaraan ei ole varaa eikä sitä oltu vakuutettu.

6.3 Mitä hyötyä osakeyhtiöstä on muusikolle?

Osakeyhtiön osakkaiden vastuista on kerrottu luvussa 2.5, mutta yksi tärkeä syy, miksi osakeyhtiö perustetaan mieluummin kuin joku toinen yhtiömuoto, on se, että osakkaat ovat vastuussa vain sijoittamallaan pääomallaan. Tietenkin muusikoiden eri roolit osakeyhtiössä tuovat erilaisia vastuita ja velvotteita, mutta päällimmäisenä syynä voin pitää taloudellista vastuuta.

Osakeyhtiönä muusikot voivat käytännössä hoitaa seuraavat asiat bändin yhtiön kautta:

- Keikat
- Kappaleet
- Äänitteet
- Muut oheistuotteet

Keikkojen järjestäminen ja myynti voi tapahtua joko omatoimisesti tai keikkamyynntiyrityksen kautta. Omatoimisessa myynnissä yhtiön ja keikkapaikan välistä sopimusta kutsutaan toimeksiantosopimukseksi. Toimeksiantosopimuksessa tärkeimmät sovittavat asiat ovat Lehtisen (2012, 93) mukaan:

1. Sopimuksen osapuolet
2. Myytävän palvelun sisältö
3. Esiintymispaikka ja -aika
4. Laskutusasiat

Toimeksiantosopimuksen kesto ja osapuolten vastuut ja velvoitteet määritellään toimeksiantosopimuksessa. Keikkamyynntiyrityksen ja bändiyhtiön välinen sopimus keikkojen myymisestä on myöskin luonteeltaan toimeksiantosopimus. Jos artistilla ei ole yritystä, sopimus tehdään bändin nimen kanssa, jota kautta bändin jäsenet ovat vastuussa. Toimeksiantosopimusten päättämisestä ei ole olemassa työsopimusten kaltaista pakottavaa lainsäädäntöä, vaan se voidaan purkaa, jos toinen osapuoli syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen. (Lehtinen, 2012, 93)

Keikkamyynntiyritysten kautta myytyjen keikkojen laskutus on helpompaa, kuin itse järjestettyjen keikkojen laskutus. Keikkamyynntiyritys toimii ns. toimeksiantajana joka järjestää keikan, sopii ehdoista keikkapaikan kanssa, lähettää laskun keikkajärjestäjälle, ottaa oman provision keikkapalkkiosta ja tilittää loppusumman bändiyhtiölle. Keikkamyynntiyrityksen jättäminen pois ketjusta aiheuttaa sen, että bändiyhtiön pitää itse laskuttaa keikkapaikkaa. Yritystoiminnassa laskun maksajalla ei ole vastuuta maksaa mm. ennakonpidätyksiä tai lomakorvauksia, joten nämä asiat tulisi ottaa huomioon laskutettaessa keikkapaikkaa. Laskutushinta voidaan laskea tavalla, jolla keikkamyynntiyritykset maksavat, jota kutsutaan käänteiseksi palkanlaskennaksi. Siinä keikkamyynntiyritys laskuttaa keikkapaikkaa sovitulla kokonaissummalla, josta se vähentää oman provision, matkakulut sekä työnantajakulut. Esimerkki:

1. Keikkamyynntiyritys laskuttaa tilaajaa keikasta, jonka hinnaksi sovittiin 2000 €.
2. Keikkamyynntiyritys vähentää laskutussummasta 20% provisionsa, summasta jää jäljelle 1200 €.
3. Keikkamyynntiyritys vähentää muusikkojen matkakulut, joiden yhteissumma on 400 €, joten summasta jää jäljelle 800 €.
4. 800:sta € vähennetään työnantajan sosiaalivakuutusmaksut (tässä esimerkissä 5%), tästä muusikoiden bruttopalkka on 761,9 €.
5. 761,9€ bruttopalkka jaetaan neljän jäsenen kesken, joten jokaisen muusikon bruttopalkka on 190,5€, josta vähennetään heidän verokorttien mukainen ennakonpidätysprosentti.
6. Yhden jäsenen käteen jäävä osuus 1500 € keikkapalkkiosta tulee olemaan 20% verolla $190,5\text{€} : 1.20 = 158,75$ + matkakulut 100e = 258,75 €.

(Lehtinen, 2012,73)

Muusikot voivat siirtää tekemiensä kappaleiden omistusoikeudet omistamalleen yhtiölle kustannussopimuksen kautta. Kustannussopimus on sopimus, jossa kappaleiden tekijät siirtävät osan tekijänoikeuksistaan yhtiölle, jolla on oikeus mm. etsiä kappaleelle uusia esittäjiä, sopia teoksen käyttämisestä elokuva-, peli- tai mainosmusiikissa, julkaista teos nuotteina ja saada osuus teostokorvauksista. Tekijänoikeuksien luovutus koskee kappaleiden valmistamista ja teoksen saattamista yleisön saataviin. Kustannussopimuksen hyöty bändiyhtiölle tulee siinä, että se voi tulouttaa osan teostokorvauksista suoraan yhtiölle. Kustannusyhtiön osuus teostoon ilmoitetuista kustannusteoksista on yleensä 33,33 %. (Musiikinkustantajat, musiikinkustannussopimus A).

Bändiyhtiö voi tuottaa äänitteitä ja samalla omistaa tietyt tekijänoikeudet, ja tätä kautta tulouttaa osan Gramexin maksavista korvauksista yhtiölle. Gramex edustaa esittäviä taiteilijoita ja äänitallenteiden tuottajia, jonka tarkoituksena on hallinnoida ja kerätä äänitteiden esityskorvauksia ja tiettyjen äänitteiden kopiontiin ja musiikkivideoihin liittyviä oikeuksia. Gramexin keräämät korvaukset jaetaan äänitallenteen tuottajille (osuus 50 %) ja äänitallenteessa esiintyvillä muusikoilla (50 % osuus). (Lehtinen, 2012, 40) Mitään sopimusta ei välttämättä tarvitse allekirjoittaa bändiyhtiön ja muusikko-osakkaan välillä, vaan siitä ilmoitetaan Gramexiin tehdessä ääniteilmoitusta. Tällä tavoin yritykselle saadaan tuloutettua osa Gramex-korvauksista. Äänitteiden julkaisu voidaan hoitaa yrityksen kautta tai jakelusopimuksena toisen yrityksen kautta. Bändiyhtiö ei voi itsessään solmia levytyssopimusta levy-yhtiön kanssa. Levytyssopimus on luonteeltaan sopimus, jossa luovutetaan tiettyjä henkilökoh- taisia tekijänoikeuksia toiselle osapuolelle, ja koska tekijänoikeuksia ei voi siirtää kokonaan oman yhtiön hallinnoitavaksi, ei yhtiö voi solmia levytyssopimusta levy-yhtiön kanssa. Periaatteessa yritys, joka on saanut testamentilla jonkun artistin kappaleiden oikeudet itselleen, voisi solmia levytyssopi- muksen julkaisettomista kappaleista jonkun levy-yhtiön kanssa.

Oheistuotteilla tarkoitetaan kaikkia myytäviä tuotteita, esimerkiksi paitoja, laukkuja jne, joissa on ar- tistin kuva tai logo. Jos yhtiö painattaa ja myy oheistuotteita itse, joka tarkoittaa sitä, että se saa sii- tä arvonlisäverollista myyntiä, joka taas tietyn rajan ylittäessä antaa oikeuden tehdä verovähennyk- siä liiketoimintaan liittyvissä hankinnoissa.

6.4 Yrittäjien verotus

Luonnollisen henkilön tulot jaetaan ansiotuloihin ja pääomatuloihin. Ansiotuloihin kuuluvat mm. työs- tä saatu palkka, kun taas pääomatuloihin kuuluvat mm. vuokratulot, osingot jne. Pääomatulosta ve- rotetaan 30 % tulovero 30 000:een € asti, ja tältä ylittävältä osalta se on 34 %:a. Ansiotulovero ve- rotetaan progressiivisesti, ja vuoden 2017 progressiivinen tuloveroasteikko näyttää tältä.

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan koh- dalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 900—25 300	8	6,25

25 300—41 200	533	17,5
41 200—73 100	3 315,50	21,5
73 100—	10 174,00	31,5

https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion_tuloveroasteikko/

Osakkeenomistajien saamat osinkotulot ovat joko pääomatuloo tai ansiotuloo. Osinkojen verotus riippuu siitä, onko osinko saatu julkisesta osakeyhtiöstä (Oyj) vai listaamattomasta yhtiöstä (Oy), mutta myös osingon suuruus sekä osakkeiden matemaattinen arvo vaikuttavat osinkojen verotukseen. (Tomperi, 2015, 45)

Julkisista osakeyhtiöistä saaduista osingosta 85 % on veronalaista pääomatuloo ja 15 % verovapaata tuloo, kun saajana on luonnollinen henkilö. Osingosta toimitetaan 25,5 % ennakonpidätys. Listaamattomasta yhtiöstä (Oy:stä) saadut osingot ovat 25 % veronalaista ja 75 % verotonta tuloo 150 000 € saakka, mikäli jaetun osingon määrä on enintään 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta. Osakkeiden matemaattinen arvo saadaan vähentämällä yrityksen varoista sen velat ja jakamalla tämä nettovarallisuus niillä osakkeilla joita yhtiö ei ole lunastanut tai hankkinut. Yli 150 000 € ylittävää osasta 85% on veronalaista pääomatuloo ja 15% verotonta tuloo. (Tomperi, 2015, 46-47)

Esimerkki. 1a)

Yhtiön varat vuoden 2016 tilinpäätöksessä olivat 600 000 € ja velat 300 000 €. Osakkeiden lukumäärä oli 300 kpl. Tällöin osakkeiden matemaattiseksi arvoksi saadaan $600\,000 - 300\,000 / 300\text{kpl}$ eli 1000 €/kpl. Henkilö A omistaa yhtiöstä X Oy 50 osaketta, joten niiden matemaattinen arvo on 50 000 €. Yhtiö X oy jakaa osinkoa 50€ kpl, eli Henkilö A saa osinkoina 2500 €. Osingon määrä on alle 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, sillä $50\,000\,€ \times 8\,\% = 4000\,€$. Tästä summasta 25 % (625 €) on verollista pääomatuloo ja loput 75 % (1875 €) verovapaata tuloo.

Esimerkki 1b)

Käytetään samoja tietoja kuin ylhäällä, mutta tällä kertaa yhtiö X oy maksaa osinkoja 100 € per osake. Tällöin Henkilön A saa osinkoina 5000 €, mikä ylittää osakkeiden matemaattisen arvon eli 4000 €. Tällöin 5000 € osinko verotetaan seuraavasti: Osingoista 25 % on verollista pääomatuloo ja 75 % verotonta 4000 € saakka, eli 1000 euroa on verollista ja 3000 euroa verovapaata. Yli 4000 euron menevä osinko verotetaan seuraavasti: 75 % on veronalaista ansiotuloo ja loput 25 % verovapaata tuloo, eli 1000:sta € 750 € on veronalaista tuloo ja 250 € verovapaata tuloo, eli yhteensä 5000 € osingosta 1750 € on veronalaista ja 3250 € verovapaata tuloo.

6.5 Kuinka saada varoja osakeyhtiöltä?

Kaksi yleisintä tapaa, jolla yrittäjä saa yhtiöltään tuloja ovat ansiotulot tai osingot. Ensimmäisessä tapauksessa yhtiö maksaa yrittäjälle palkkaa. Toisessa tapauksessa yrittäjä saa yritykseltä osinkoa.

Yritys voi jakaa osinkoa osakkailleen edellisten tilikausien tuloista sekä päättyneen tilikauden voitosta; jaettavasta osingosta päättää yhtiökokous. Muita tapoja, joilla yhtiö voi jakaa varoja ovat osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen tai osakeyhtiön purkaminen. Yrittäjien tulee itse miettiä, että millä tavalla varoja kannattaa ottaa ulos yhtiöstä: halutaanko minimoida verot vai ottaa mahdollisimman nopeasti käytettävissä olevia varoja pois yhtiöstä? Myöskin omat ansiotulot muualta, esimerkiksi ansiotyöstä, voivat vaikuttaa tapaan ottaa varoja pois yhtiöltä.

Osakkaan kannalta osingonjako on kannattavaa silloin, kun hänen osingon verotus on pienempi kuin palkan verotus. Yrityksen nettovarallisuuden määrä vaikuttaa siihen, kuinka paljon osingoista verotetaan ansiotuloina ja pääomatuloina. Yhtiön kannalta palkan maksaminen on verotuksellisesti parempi vaihtoehto, sillä yrityksen maksama palkka vähentää yrityksen verotettavaa tuloa (Tomperi, 2015, 220). Osingonjako taas lisää yrityksen kokonaisveroa siltä osin, mitä osingoista pitää maksaa ennakonpidätystä: 7,5 % kun maksajana on listaamaton yritys ja 25,5 % kun maksajana on julkinen yritys. (Tomperi, 2015, 47)

Seuraavissa esimerkkilaskelmissa havainnollistan yhtiön sekä osakkaan maksamien verojen yhteismäärään kun yrityksen maksamien palkan ja osinkojen suhdetta muutetaan. Laskelmien 1a, 2a ja 3a jaettava kokonaissumma osakkaalle on 50 000 €. Esimerkkilaskelmissa olevat veroprosentit ovat saatu veronmaksajat.fi -sivustolta palkansaajan veroprosentit 2017 artikkelista. Veroprosentti sisältää valtion tuloveron, keskimääräisen kunnallisveron, kirkollisveron, yle-veron, tyelin, työttömyysvakuutusmaksun, sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun sekä verottajan puolesta tekemät vähennykset. (Palkansaajan veroprosentit 2017). Laskelman osinko 8% nettovarallisuudesta, eli se osuus, mikä on osingonsaajalle 75% verovapaata, on saatu kertomalla nettovarallisuus 8 %:lla. Laskelmassa ei ole otettu huomioon osingoista tehtäviä ennakonpidätyksiä.

Laskelman 1a ansiotulojen osuus on yhteensä 44 200 (40 000 euroa palkkatuloa sekä 4200 euron osuus osinkojen ansiotulosta), jonka veroprosentti on palkansaajien veroprosentti 2017 taulukon mukaan 31,3%. 2a:n ansiotulojen osuus yhteensä on 45 600, jonka veroprosentti on 31,7%.

Laskelma 1a.	Laskelma 2a.		Laskelma 3a.	
Palkkana 40 000 euroa, osinkoina 10 000 euroa	Palkkana 45 600, osinkoina 4 400		Osinkoina 50 000	
Yrityksen nettovarallisuus 55 000 euroa	Yrityksen nettovarallisuus 55 000 euroa		Yrityksen nettovaralli- suus 55 000 euroa	
Palkka 40 000	Palkka 45 600		Palkka 0	
Osinko 10 000	Osinko 4 400		Osinko 50 000	
Osakkaan verot	Osakkaan verot		Osakkaan verot	
palkasta 31,3% 12 520	palkasta 31,7% 14 455		palkasta 26,7% 0	
Osinko 8% nettovarallisu- desta 4 400	Osinko 8% nettovarallisu- desta 4 400		Osinko 8% nettovaralli- suudesta 4 400	
, josta verovapaata 75% veronalaista pääomatuloa 25% 3 300	, josta verovapaata 75% veronalaista pääomatuloa 25% 3 300		, josta verovapaata 75% 3 300	
josta verot 30% 330	josta verot 30% 330		josta verot 30% 330	
Loput 5 600	Loput		Loput 45 600	
ansiotuloina 75%, josta verot 31,3% 1 315	ansiotuloina 75%, josta verot 31,7% 1 315		ansiotuloina 75%, josta verot 29,8% 10 192	
verovapaata 25% 1 400	verovapaata 25% 1 400		verovapaata 25% 11 400	
Yrittäjän nettotulot	Yrittäjän nettotulot		Yrittäjän nettotulot	
Palkasta 27 480	Palkasta 31 144,8		Palkasta 0	
Osingoista 8 355	Osingoista 4 070		Osingoista 39 478	
Nettotulot yhteensä 35 835	Nettotulot yhteensä 35 215		Nettotulot yhteensä 39 478	
Yrittäjän verot	Yrittäjän verot		Yrittäjän verot	
Palkasta 12 520	Palkasta 14 455		Palkasta 0	
Osingoista 1 645	Osingoista 330		Osingoista 10 522	
Yrittäjän verot yhteensä 14 165	Yrittäjän verot yhteensä 14 785		Yrittäjän verot yhteensä 10 522	
Yhtiön tulos 12 500	Yhtiön tulos 5 500		Yhtiön tulos 62 500	
Yhtiön vero 20% 2 500	Yhtiön vero 20% 1 100		Yhtiön vero 20% 12 500	
Yhtiön ja yrittäjän verot yhteensä 16 665	Yhtiön ja yrittäjän verot yhteensä 15 885		Yhtiön ja yrittäjän verot yhteensä 23 022	

Liite 1. Varojenjako esimerkki.

Laskelmasta voi tehdä erilaisia päätelmiä siitä, mikä on osakkaan kannalta paras tapa jakaa varoja, kuin myös yhtiön kannalta. Jos osakas haluaa saada mahdollisimman paljon varoja ulos yhtiöstä, kannattaa tällöin jakaa kaikki osinkoina. Tällöin yrittäjä saisi 39 478 € osingot nettona. Yhtiön kannalta tämä vaihtoehto on huonoin, sillä verojen osuus on esimerkeistä suurin. Tämä johtuu siitä, että yhtiöllä ei ole palkkakuluja vähentämässä yrityksen tulosta.

Yrittäjän tulisi kuitenkin ottaa huomioon molempien osapuolten maksamat verot suunnittelussaan, mikäli hänen aikomus on jatkaa yritystoimintaa pitemmän aikaa. Laskelma 2a tulee yhtiön ja osakkaan kannalta kannattavammaksi, kun lasketaan yhteen yhtiön ja yrittäjän maksamat verot. Tässä laskuesimerkissä yhtiö maksaa osinkoina vain 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta eli 4 400 €. Tästä yrittäjä maksaa veroja vain 330 €; jaettavasta osingon määrästä yritys on maksanut veroja vain 1100 euroa. Loput yrittäjä nostaa palkkatulona yhtiöstä. Yhtiön sekä yrittäjän maksamien verojen summaksi tulee 15 885 euroa. Laskelmassa 1a verojen kokonaissumma on hieman 2a:ta suu-

rempi: yhtiö maksaa vähemmän palkkaa yrittäjälle, mikä kasvattaa verojen määrää. 1a on yrittäjän kannalta edullisempi tapa saada tuloja, kuin 2a, koska verojen osuus on pienempi.

Edellä mainittu esimerkki on suuntaa antava tilanne yhtiön varojen jaosta. Todellisuudessa yhtiöt eivät aina maksa osinkoja osakkeenomistajilleen, eikä koko voittoa kannata tai pysty jakaa osakkeenomistajille. Yhtiön palkanmaksukyky voi myös vaihdella eri kuukausina, mikäli yhtiölle ei ole tarpeeksi tuloja maksaakseen palkkaa. Tämä voi musiikkialalla johtua vaikka siitä, kun bändillä ei ole tarpeeksi keikkoja maksaakseen palkkaa muusikoille. Yritystoiminnassa kannatta kuitenkin jättää voittoa yritykseen, sillä yrityksen varallisuuden kasvaessa on sillä mahdollisuus laajentua, ja sitä kautta kasvattaa omistajien ja yhtiön varallisuutta.

7 LASKUTUSPALVELUIDEN KÄYTTÄMINEN

Laskutuspalveluiden käyttäjiä kutsutaan ns. kevytyrittäjiksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kevytyrittäjä tekee työn ja laskuttaa siitä työn vastaanottajaa laskutuspalvelun avulla. Suomessa laskutuspalveluita tarjoaa mm. Ukko.fi sekä Eezy.fi. Kevytyrittäjyyden helppous on siinä, ettei yrittäjän tarvitse itse huolehtia verotuksesta, kirjanpidosta tai muista yrittäjän sivukuluista, vaan laskutuspalvelu tekee ne puolestasi. Laskutuspalvelut käytännössä tilittävät eteenpäin tarvittavat verot, vakuutus- ja eläkemaksut sekä pidätykset. Eri laskutuspalvelut veloittavat erisuuruisia palvelumaksuja, esimerkiksi Ukko.fi –palvelu veloittaa 5 % laskutuksen arvonlisäverottomasta loppusummasta (ukko.fi).

Yksi laskutuspalveluiden huono puoli on se, ettei ne mahdollista sitä, että pienyrittäjät saisivat tehdä arvonlisäverovähennyksiä myynnistä ja ostoista. Toinen huono puoli on se, ettei työn tekemiseen tarvittavia välineitä, kuten tietokonetta, ei voida vähentää liiketoiminnan kuluina. Näiden rajoitusten syynä on se, ettei kevytyrittäjillä ole y-tunnusta eikä liikevaihtoa, josta voisi tehdä lain mukaisia vähennyksiä. Eli kevytyrittäjä ei voi vähentää kitaran hankintamenoa yrityksen tuloksessa. (yritä.fi, 2017)

Käytännössä meidän nelihenkisen yhtyeen laskutus erään laskutuspalvelun kautta tapahtuu seuraavalla tavalla: jokainen bändin jäsen rekisteröityy ja lähettää verokortin palveluntarjoajalle. Yksi bändin jäsen tekee laskun, johon hän liittää muut bändin jäsenet työntekijöiksi sähköpostin kanssa ja määrittää jokaisen henkilön saaman summan arvonlisäverottomasta laskutussummasta. Tämän jälkeen hän lähettää laskun saajalle, joka maksaa laskun, ja jolloin jokainen bändin jäsen voi nostaa palvelun kautta summan itselleen.

Kevytyrittäjyyttä voidaan harjoittaa myös toiminimellä, jolloin yrittäjä saa y-tunnuksen, ja voi tällöin tehdä yllä mainitut vähennykset. Tällaista palvelua tarjoaa Suomessa tällä hetkelle Osuuspankki.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työ lähti kysymyksestä ”mitä hyötyisimme bändinä, jos perustaisimme bändiosakeyhtiön ”. Tästä kysymyksestä lähti työni idea, ja se on samalla yksi keskeinen tutkimusongelma. Tähän kysymykseen pyrin antamaan vastauksen työn viimeisessä luvussa. Luvun tutkimustuloksista tärkeimmät mielestäni oli yhtiön varojen jakaminen työntekijöille sekä osakkaille, sekä kuinka siirtää osa henkilökohtaisista tekijänoikeuksista yhtiön hallintaan. Varojen jakamistapaesimerkki oli vain karkea esimerkki siitä, millä eri tavoin varoja omistajille voidaan jakaa. Todellisuudessa yrityksen varojenjako tapoihin vaikuttaa myös muut asiat, kuten vaikkapa liikevaihdon suuruus. Kuudennen luvun toinen tärkeä tutkimustulos oli omien teosten oikeuksien siirto oman yhtiön hallintaan. Tämä onnistuu tekemällä kustannussopimus oman yhtiön kanssa, ja/tai yhtiön varoilla teosten tuottaminen taloudellisesti. Tällä tavalla muusikot voivat tehdä ”tulonsiirtoja” itseltään yhtiölle ilman veroseuraamuksia. Seitsemännessä luvussa kävin lyhyesti ja pääpiirteittäin läpi eri yhtiömuodot bändin näkökulmasta. ”Helpompia” yhtiömuotoja, kuten toimimeä tai avointa yhtiötä, en pitänyt olennaisena osana tätä opinnäytetyötä, sillä esimerkiksi toiminimi on osittain samanlainen kuin freelancemuusikkous.

Toinen tutkimusongelma oli musiikkialan sopimuksissa sovittavat asiat. Painopiste oli perinteisessä taiteilijasopimuksessa, sekä niissä sovittavissa asioissa. Suurin haaste tämän ongelman tutkimisessa oli levytyssopimusten salassapidettavuus, eli niitä ei ole julkisesti saatavilla. Tämän ongelman tulokset ovat pääasiassa osapuolten välisten oikeussuhteiden selventämistä, eli mitä asioita he saavat/joutuvat tekemään sopimuskauden aikana ja sen jälkeen. Hyvänä esimerkkinä pidän levy-yhtiön optio-oikeutta.

Tämän työn lähtöasetelmana oli antaa tietoa henkilöille, jotka haluavat tietoa bändin toimimisesta osakeyhtiönä. Kaikkea osakeyhtiöön liittyviä asioita tässä työssä ei käydä läpi, eikä voidakaan, kuten vaikka osakeyhtiöiden osakeantia tai osakeyhtiön purkautumista. Tämän kaltaiset asiat eivät mielestäni ole niitä olennaisia asioita, joita tarvitsisi käydä läpi, jos mietitään yhtiön perustamista. Tähän työhön olisi mahtunut enemmän käytännön huomioita muusikoilta, mutta tarkastelu tapahtuu enemmän yleisellä tasolla. Esimerkiksi levytyssopimuksien sisällöstä ja pykälistä olisi ollut hyvä olla asiasta enemmän tietävän henkilön haastattelua, mutta sopimusten sisällöt ovat salassapidettäviä.

Tässä työssä olisi ollut ideaalisinta olla haastatteluja muusikoilta, jotka ovat perustaneet osakeyhtiön. Kuitenkaan ne henkilöt joihin otin yhteyttä, eivät omilta kiireiltään kerenneet, tai eivät vastanneet yhteydenottoihini. Tältä osalta työni jää vailla oikeaa kokemuspohjaa. Vaikka näitä haastatteluja ei ole, niin tämän työn pohjalta uskon, että moni pystyy soveltamaan tässä käytyjä asioita käytäntöön. Työn luotettavuutta en epäile. Työssäni käytettävät lähteet, varsinkin musiikkialaan liittyvät, on kirjoittaneet henkilöt, joilla on useamman vuoden kokemus musiikkibisneksestä. Muissa opinnäytetyöni luvuissa, esimerkiksi sopimusteorian luvussa, käyttämiäni lähteitä on käytetty myös laajasti esimerkiksi alan oppikirjoissa.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana, varsinkin työn aineiston keräämisen sekä kirjoittamisen aikana, törmäsin moniin sellaisiin uusiin asioihin, joista luulin, että ne olisivat olleet minulle jo tuttuja

asioita. Hyvänä esimerkkinä, mitä opin, oli pienempien osakeyhtiöiden verosuunnittelu, eli millä tavalla saadaan parhaiten tuloja omistajalle, pienellä verolla. Tuota asiaa oli mielestäni mielenkiintoista tutkia. Toinen mielenkiintoinen oppimiskokemus oli levytyssopimukset, sekä ne asiat, mitä niissä sovi-
taan.

Tässä opinnäytetyössä käydyt sopimukset, kuten levytyssopimukset sekä keikkasopimukset, ovat vain osa sopimuksista, joihin muusikko törmää. Näiden lisäksi on olemassa erilaisia managerisopimuksia, endorsement-sopimuksia jne. joihin ammattimuusikot todennäköisesti tulevat törmäämään jossain vaiheessa uraansa.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

ARVONLISÄVEROLAKI. L 1993/501. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 2017-11-06]. Saatavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501#L4P39>

AVOIMEN YHTIÖN PERUSTAMINEN. Verkkajulkaisu. [Viitattu 6.11.2017]. Saatavissa:

<https://yrityksen-perustaminen.net/avoin-yhtio/>

BÜTTNER, Carolin. 2017. Sähköpostihaastattelu.

HAARMANN, Pirkko-Liisa. 2005. Tekijänoikeus ja lähioikeudet. Helsinki: Talentum

HOLOPAINEN, TUULIKKI. 2016. Yrityksen perustamisopas. Vantaa: Hansaprint Oy.

JAAKKOLA, T, SORSA, K. 2005. Liiketoiminnan sopimukset. Sopimusriskien hallinta liike- ja kuluttaja-sopimuksissa. Helsinki: Edita

KARHUMAA, Mika. 2002. Musiikkibisnes 2. Helsinki: Edita Prima Oy

KARHUMAA, Mika, LEHTMAN, Ida, NIKULA, Jone. 2010. Musiikki Liiketoimintana. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

KAUPPALEHTI. YRITYSHAKU. Verkkajulkaisu. [Viitattu 7.11.2017]. Saatavissa:

<https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/apulanta+oy/20853043>

KARTTUNEN, Timo, LAASANEN, Hanna, SIPPEL, Liisa, UITTO, Tero, VALTONEN, Marjo. 2015 Juridii-
kan perusteet. Helsinki: Sanoma Pro Oy

KEVYTYRITTÄJYYS, ELI LASKUTUSPALVELU. Verkkajulkaisu. [Viitattu 13.11.2017] saatavissa:

<https://yritä.fi/kevytyrittajyyys-eli-laskutuspalvelu> KOPIRAITTI. Sopimuslisenssi. Verkkajulkaisu. [Viitattu 20.4.2017]. Saatavana: <http://kopiraitti.fi/tekijanoikeuden-abc/sopimuslisenssi/>

KOTIRANTA, Kare, RAUNIO, Merja, ROMPPAINEN, Leena, UKKOLA, Outi. 2007. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

LAKI AVOIMESTA YHTIÖSTÄ JA KOMMANDIITTIYHTIÖSTÄ. L 1988/389. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 2017-03-20]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389#L1>

LEHTINEN, Lottaliina. 2009. Artisti maksaa kiltisti. Turku. Vammalan Kirjapaino Oy

LEHTINEN, Lottaliina. 2011. Muusikon sopimusopas. Helsinki: Tietosanoma Oy

LEHTINEN, Lottaliina. 2002. Sohvalukemista muusikolle: lainsäädäntö tutuksi. Muusikkojen Liitto [Viitattu 6.4.2017.] Saatavissa:

http://www.muusikkojenliitto.fi/muusikko/muusikko_2002/5_sohvalukemista.html

Musiikkituottajat IFPI Finland ry. Äänitteiden vuosimyynti. [Viitattu 24.4.2017]. Saatavissa:

<http://www.ifpi.fi/tilastot/>

MUSIIKKIKUSTANTAJAT. Musiikinkustannussopimus A. Verkkajulkaisu [Viitattu 9.11.2017]. Saatavissa: http://www.musiikkikustantajat.web28.neutech.fi/uploads/Mallikustannussopimus_A_pdf.pdf

- MÄÄTTÄ, Tero. 2017. Verohallinto. Aineettomista oikeuksista saatavien tulojen verotus. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2017-10-11]. Saatavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48945/aineettomista_oikeuksista_saatavien_tul2/
- OJAJÄRVI, Juha, VAINIO, Silja. 2002. Ammattikorkeakoulun juridiikka. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- OSAKEYHTIÖLAKI. L 2006/624. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 2017-03-21]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L1>
- OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN. Verkkojulkaisu. [Viitattu 7.11.2017]. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/osakeyhtion-perustaminen/#perustamispaketti>
- PALKANSAAJAN VEROPROSENTIT 2017. Veronmaksajat. Verkkojulkaisu [Viitattu 14.11.2017]. Saatavissa: <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaaajan-veroproositit/>
- PITKÄNEN, Kati. 2014. Sopimukset hallintaan – käsikirja Ankkurin sopimukset osioon. Turun Ammattikorkeakolu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu. 2017-10-19]. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/75979/Pitkanen_Kati.pdf?sequence=1
- PRH 2017. Patentti- ja rekisterihallitus. Apportti osakeyhtiössä. [Verkkojulkaisu]. Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/apporttiehto.html>
- PRH 2017. Patentti- ja rekisterihallitus. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön perustamisilmoitus. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2017-10-16]. Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustaminen.html>
- PRH 2017. Patentti- ja rekisterihallitus. Osakeyhtiön perustamisilmoitus [verkkojulkaisu]. [Viitattu 2017-03-21.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>
- SAARNILEHTO, Ari. 2009. Sopimusoikeuden perusteet. Helsinki: Talentum
- SIIKARLA, Pertti J. 2003. Henkilöyhtiöt. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.
- VILLA, SEPPO. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Talentum media Oy
- VILLA, Seppo, OSSA, Jaakko, SAARNILEHTO, Ari 2007. Yritysmuodot Toiminta, Rahoitus ja Verotus. Helsinki: WSOYpro
- TEKIJÄNOIKEUSLAKI. L. 1961/404. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 8.4.2017]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404#L1P1>
- TILINTARKASTUSLAKI. L. 2015/1141. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 2017-11-21]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151141>
- TOMPERI, Soile. 2015. Yritysverotus ja tilinpäätösuunnittelu. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- TUOMI-SORJONEN, Pia. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- TULOVEROLAKI. L 1992/1535. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-3-16]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#L2P38>

TULOVEROLAKI. L 1992/1535. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-10-11]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#L2P38>

TYÖSOPIMUSLAKI. L 2001/55. Finlex. Lainsäädäntö [Viitattu 6.4.2017]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055#L1P3>

VILLA, Seppo. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Talentum

VEROHALLINTO. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön tulolähteen tuloksen laskeminen. Verkkojulkaisu. [Viitattu 21.11.2017]. Saatavissa https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/avoin-yhtio-ja-kommandiittiyhtio/avoimen_yhtion_tai_kommandiittiyhtion_t/

VEROHALLINTO. Valtion tuloveroasteikko 2017. Verkkojulkaisu. [Viitattu 14.11.2017]. Saatavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion_tuloveroasteikko/

YRITYKSEN VAKUUTUKSET. Verkkojulkaisu. [Viitattu 15.11.2017]. Saatavissa: <https://yrityksen-perustaminen.net/yrityksen-vakuutukset/>

LIITE 1. VAROJENJAKO ESIMERKKI

Laskelma 1a.		Laskelma 2a.		Laskelma 3a.	
Palkkana 40 000 euroa, osinkoina 10 000 euroa		Palkkana 45 600, osinkoina 4400		Osinkoina 50 000	
Yrityksen nettovarallisuus 55 000 euroa		Yrityksen nettovarallisuus 55 000 euroa		Yrityksen nettovarallisuus 55 000 euroa	
Palkka	40000	Palkka	45600	Palkka	0
Osinko	10000	Osinko	4400	Osinko	50000
Osakkaan verot		Osakkaan verot		Osakkaan verot	
palkasta 31,3%	12520	palkasta 31,7%	14455	palkasta 29,8%	0
Osinko 8% nettovarallisuudesta	4400	Osinko 8% nettovarallisuudesta	4400	Osinko 8% nettovarallisuudesta	4400
, josta verovapaata 75%	3300	, josta verovapaata 75%	3300	, josta verovapaata 75%	3300
veronalaista pääomatuloa 25%	1100	veronalaista pääomatuloa 25%	1100	veronalaista pääomatuloa 25%	1100
josta verot 30%	330	josta verot 30%	330	josta verot 30%	330
Loput	5600	Loput		Loput	45600
ansiotuloina 75%,	4200	ansiotuloina 75%,		ansiotuloina 75%,	34200
josta verot 31,3%	1315	josta verot 29,8%		josta verot 29,8%	10192
verovapaata 25%	1400	verovapaata 25%		verovapaata 25%	11400
Osakkaan nettotulot		Osakkaan nettotulot		Osakkaan nettotulot	
Palkasta	27480	Palkasta	31144,8	Palkasta	0
Osingoista	8355	Osingoista	4070	Osingoista	39478
Nettotulot yhteensä	35835	Nettotulot yhteensä	35215	Nettotulot yhteensä	39478
Osakkaan verot		Osakkaan verot		Osakkaan verot	
Palkasta	12520	Palkasta	14455	Palkasta	0
Osingoista	1645	Osingoista	330	Osingoista	10522
Osakkaan verot yhteensä	14165	Osakkaan verot yhteensä	14785	Osakkaan verot yhteensä	10522
Yhtiön tulos	12500	Yhtiön tulos	5500	Yhtiön tulos	62500
Siitä maksettu vero 20%	2500	verot 25%	1100	verot 20%	12500
Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä	16665	Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä	15885	Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä	23022